

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Markéta Benková

**Soudní přezkum amnestie prezidenta v kontextu amnestie
Václava Klause a Mečiarových amnestií**

Bakalářská práce

Olomouc 2018

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Soudní přezkum amnestie prezidenta republiky v kontextu amnestie Václava Klause a Mečiarových amnestií* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

V Olomouci dne 12. července 2018

.....

(podpis)

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu JUDr. Bc. Marianu Kokešovi, Ph.D., vedoucímu mé bakalářské práce, za trpělivost, cenné rady a připomínky, které mi poskytl při tvorbě bakalářské práce.

Obsah

Úvod	6
1 Institut amnestie a milosti	8
1.1 Vymezení pojmu amnestie a milosti.....	8
1.2 Formy amnestie a milosti.....	9
1.2.1 Abolice	9
1.2.2 Agraciace	10
1.2.3 Rehabilitace	11
1.3 Historický exkurz.....	11
1.3.1 Amnestie prezidenta Václava Havla.....	12
1.3.2 Amnestie prezidenta Václava Klause	13
1.3.3 Amnestie prezidenta Miloše Zemana	13
2 Právní úprava amnestie	15
2.1 Česká právní úprava amnestie	15
2.2 Slovenská právní úprava amnestie.....	16
3 Soudní přezkum amnestijního rozhodnutí z pohledu novoroční amnestie Václava Klause 19	
3.1 Obsah amnestie prezidenta Václava Klause ze dne 1. ledna 2013	19
3.2 Návrh na zrušení amnestie prezidenta Klause a rozhodnutí Ústavního soudu ČR....	20
3.3 Ústavní žaloba pro velezradu.....	24
4 Soudní přezkum amnestijního rozhodnutí z pohledu tzv. Mečiarových amnestií	27
4.1 Skutkové okolnosti tzv. Mečiarových amnestií	27
4.2 Pokusy o zrušení tzv. Mečiarových amnestií.....	29
4.3 Usnesení Národní rady Slovenské republiky č. 570 ze dne 5. dubna 2017	31
4.4 Soudní přezkum usnesení Národní rady SR č. 570 Ústavním soudem SR.....	32
5 Shrnutí problematiky a úvahy de lege ferenda.....	36
Závěr.....	39

Anotace (česky)	41
Klíčová slova (česky)	41
Abstract (english)	42
Key words (english)	42
Seznam použitých zkratk	43
Seznam použitých zdrojů.....	44
Monografie, učebnice, komentáře.....	44
Právní předpisy	45
Judikatura.....	45
Odborné články.....	46
Příspěvky ve sborníku.....	46
Internetové zdroje	46
Ostatní.....	48

Úvod

Tématem mé bakalářské práce se po dlouhé úvaze stal Soudní přezkum amnestie prezidenta republiky v kontextu amnestie Václava Klause a Mečiarových amnestií. K této problematice mě dovedl nejen zájem o ústavní právo jako takové, ale i fakt, že právě problematika amnestií Vladimíra Mečiara v zastoupení prezidenta republiky, jež mám v úmyslu porovnávat s amnestijním rozhodnutím prezidenta České republiky (dále jen „prezident ČR“) Václava Klause, byla znovu otevřena. Tato událost se opět stala delikátním případem slovenského ústavního soudu. Obě zmiňované amnestie ve mně evokovaly rozporuplné reakce, proto jsem se touto problematikou chtěla zabývat hlouběji.

Klausova amnestie, stejně tak jako Mečiarovy (první ze dne 3. března 1998 a druhá navazující ze dne 7. července 1998, která pouze změnila formulaci „*zastavilo trestné stíhanie za trestné činy spáchané*“ na „*zastavilo trestné konanie pre podozrenie z trestných činov, ktoré mali byť spáchané*“), byly a stále jsou terčem silných kritik. K vyhlášení amnestie Václava Klause došlo v přímém televizním přenosu při tradičním novoročním projevu prezidenta republiky 1. ledna 2013. Tímto byla odstartována vlna odporu, kritiky, politických i právních kroků v České republice (dále jen „ČR“). V Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR dokonce došlo k hlasování o nedůvěře vládě, byly zpracovány a podány návrhy na zrušení části amnestijního rozhodnutí, a především byla realizována ústavní žaloba na prezidenta republiky pro velezradu.

S amnestií Vladimíra Mečiara, vyhlášenou 3. března 1998, je pak spojena kauza únosu syna tehdejšího prezidenta Kováče, kdy právě na pachatele výše zmíněného trestného činu tato amnestie dopadla. Výrazná část slovenského obyvatelstva byla rozhořčena postupem Vladimíra Mečiara. Postupně vyvstalo mnoho pokusů o zrušení, avšak úspěšným se stalo až zrušení Mečiarových amnestií spolu s milostí bývalého prezidenta Michala Kováče pro svého syna Michala Kováče ml. v kauze Technopol Národní radou Slovenské republiky (dále jen „NR SR“) dne 5. dubna 2017. Dne 31. května 2017 pak Ústavní soud Slovenské republiky (dále jen „ÚS SR“) konstatoval soulad usnesení NR SR s Ústavou Slovenské republiky (dále jen „Ústava SR“).

V první části mé práce se nejprve pokusím obecně vymezit základní odlišnosti mezi amnestií a milostí a popsat jejich jednotlivé formy.

Dále budu pokračovat historickým exkursem do prezidentských období Václava Havla, Václava Klause a také současného prezidenta Miloše Zemana. Ve zkrácené verzi se budu hlavně věnovat konkrétním amnestijním rozhodnutím prezidenta Havla, neboť jedinou

Klausovou amnestií se chystám zabývat ve stěžejní části mé bakalářské práce. Současný prezident Zeman prozatím žádné amnestijní rozhodnutí nevyhlásil, tudíž alespoň uvedu jeho postoj k této problematice.

V následující kapitole se chystám analyzovat současnou legislativu amnestie v ČR a zároveň také vytyčit právní úpravu amnestie na Slovensku. Kapitola se bude týkat nejen ústavních základů, ale i trestněprávního zakotvení v jednotlivých národních právních předpisech.

Hlavní část práce věnuji samotným rozborům Klausovy amnestie z 1. ledna 2013 a Mečiarovým amnestiím ze dne 3. března 1998 a 7. července 1998. Vymezím jednotlivé souvislosti a okolnosti obou amnestií, vyhodnotím obsah těchto rozhodnutí a použiji metodu komparace.

V závěru mé práce se budu věnovat relevantním právním otázkám, které vyvstaly v souvislosti s výše uvedenými amnestiemi. Zejména se jedná o problematiku odpovědnosti za amnestijní rozhodnutí, jak samotné hlavy státu, tak především vlády. Poté volně naváží otázkou zakotvení abolicie v našem právním řádu, jenž byla v tom slovenském vypuštěna. Napříč celou bakalářskou prací se zajisté vynoří velké množství nejasných ústavněprávních otázek, kterými se chci zabývat. Mým cílem je zjistit, jaké na ně mohou být odpovědi z pohledu odborné literatury a zejména judikatury ÚS ČR i SR. Pokusím se rovněž zhodnotit, jaký osud institut amnestie v budoucnu čeká.

1 Institut amnestie a milosti

1.1 Vymezení pojmu amnestie a milosti

Prezident ČR, jakožto hlava státu, má na základě Ústavy České republiky (dále jen „Ústava ČR“) pravomoc vyhlásit amnestii nebo udělit milost. S ohledem k důležitým společenským aspektům může vyhlásit tzv. kolektivní amnestii (např. na politicky motivované trestné činy) či udělit individuální milost osobám, které jsou hodné zvláštního zřetele.¹

Jana Kantoříková v Encyklopedii ústavního práva uvádí, že amnestií zakotvenou v čl. 63 odst. 1 písm. k) Ústavy ČR se rozumí „*právní institut, který opravňuje hlavu státu rozhodovat o prominutí či zmírnění trestu nebo jeho následků u obecně určeného okruhu osob vyhovujících podmínkám stanoveným v amnestijním rozhodnutí.*“² Z této teze vyplývá, že amnestie nesměřuje vůči konkrétním jmenovitě určeným osobám, tak jako individuální milost, ale má hromadnou povahu.

Důvodů pro udělení amnestie je hned několik. Například snaha o prominutí trestů za určité, specifikované trestné činy, ať už jsou jimi ty politické či jiné. Dále pak také ústavní zvyklost udělit amnestii při nástupu hlavy státu do funkce nebo je její vyhlášení motivováno významnou událostí či jinou slavnostní příležitostí ve státě.³

Amnestijní rozhodnutí jsou uveřejňována ve Sbírce zákonů a jsou závazná pro všechny orgány činné v trestním řízení (dále pak „OČTŘ“), občané mají vynutitelné právo na její realizaci, avšak není možné toto rozhodnutí zákonným postupem zrušit. Stejně jako milost, může hlava státu amnestii vyhlásit pouze v případě veřejnoprávních deliktů, a to především v trestních věcech.⁴

Dle čl. 63 odst. 3 Ústavy ČR, rozhodnutí prezidenta republiky o udělení amnestie vyžaduje spolupodpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády, což znamená, že za toto prezidentovo rozhodnutí nese politickou odpovědnost vláda (čl. 63 odst. 4 Ústavy ČR).⁵

Naproti tomu „*milost jako právní institut opravňuje hlavu státu rozhodovat o prominutí či zmírnění trestu nebo jeho následků u individuálních osob*“.⁶ K udělení milosti, a to ve významu milosti individuální, zmocňuje prezidenta republiky článek 62 písm. g) Ústavy ČR. Tento

---

¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Prezident republiky*. Praha: Leges, 2011, s. 151.

² KANTOŘÍKOVÁ, Jana. Amnestie. In KLÍMA, Karel a kol. (ed). *Encyklopedie ústavního práva*. Praha: ASPI a.s., 2007, s. 10.

³ KOUDELKA: *Prezident republiky...*, s. 151 – 152.

⁴ KANTOŘÍKOVÁ: Amnestie..., s. 10.

⁵ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů.

⁶ KANTOŘÍKOVÁ, Jana. Milost. In KLÍMA, Karel a kol. (ed). *Encyklopedie ústavního práva*. Praha: ASPI a. s., 2007, s. 330.

pojem může být tedy v užším smyslu vymezen jako individuální právní akt prezidenta, směřující ke konkrétní osobě, přičemž nejsou pro hlavu státu stanovena žádná omezení ani v Ústavě ČR, ani v prováděcích předpisech. V určitých případech může pojem milost v širším smyslu zahrnovat i právo prezidenta udělovat amnestii podle čl. 63 odst. 1 písm. k), avšak je třeba tyto dva pojmy rozlišovat.⁷

Dělicí čáru mezi těmito dvěma instituty také tvoří skutečnost, že rozhodnutí prezidenta o udělení milosti vyvolává na rozdíl od rozhodnutí o amnestii přímý účinek bez dalšího. K platnosti tohoto aktu tedy prezident nepotřebuje spolupodpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena.

Dalším znakem odlišujícím milost od amnestie je způsob jejich udělení. Rozhodnutí o amnestii je obecně závazným právním předpisem, který je uveřejňován ve Sbírce zákonů. Oproti tomu rozhodnutí o udělení milosti je individuální akt aplikace práva, a proto se ve Sbírce zákonů nezveřejňuje.

Stejně jako amnestie, ani milost nemusí být podmíněna žádostí obviněného, příbuzných či jakékoli jiné osoby. Prezident republiky má možnost jednat podle vlastního uvážení, dokonce i proti vůli dotčené osoby. Společným znakem s amnestií je také to, že ji hlava státu může udělit bez ohledu na to, v jakém stádiu trestního řízení se konkrétní záležitost nachází (dále o formách milosti a amnestie v kapitole 1.2). Rozhodnutí o udělení milosti je výlučným právem prezidenta, tedy nevyžaduje kontrasignaci vlády nebo ministra spravedlnosti či souhlas nebo stanovisko dalšího orgánu. Je však možné, aby prezident toto právo převedl na ministra spravedlnosti (využito v letech 1994-2003, 2013-2018)^{8,9}

1.2 Formy amnestie a milosti

Milost (v užším významu) i amnestii lze udělit třemi různými formami, a to formou abolicie, agraciace či rehabilitace. V případě amnestie je možné tyto formy mezi sebou různými způsoby kombinovat.

1.2.1 Abolice

Abolici představuje dle čl. 62 odst. 1 písm. g) Ústavy ČR, výsadní právo prezidenta republiky (prerogativu) nařizovat, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se

---

⁷ KLÍMA, Karel a kol. *Komentář k Ústavě a Listině - 1. díl. 2. vydání*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o, 2009, s. 474.

⁸ V letech 1994-2003, kdy byl prezidentem Václav Havel a v letech 2013-2018 za prezidentského úřadu prezidenta Miloše Zemana.

⁹ KANTOŘÍKOVÁ: Milost..., s. 330 - 331.

v něm nepokračovalo. V tomto případě se jedná o nekontrasignovanou pravomoc, bez potřeby spolupodpisu předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády.¹⁰ Abolicí udělenou ve stadiu trestního stíhání je možno reagovat na nepružnost a zneužívání trestní spravedlnosti. Tím se rozumí, že tento institut může být využit v těch případech, kdy je trestní stíhání příliš tvrdé a chybí v trestním právu jiné instituty, které by zmírnily neúměrné dopady trestní spravedlnosti a nedostatky trestního systému.¹¹ Právo abolicie se považuje v rámci dělby moci za značný zásah moci výkonné do činnosti moci soudní, jelikož trestní stíhání může být zastaveno již před pravomocným rozhodnutím o vině a trestu obviněného, popř. toto trestní stíhání nemusí být vůbec zahajováno.¹² V trestním řádu je zakotvena možnost osoby na niž dopadá aboliční rozhodnutí prohlásit, že trvá na projednání věci. Může tak učinit do tří dnů od doby, kdy této osobě bylo usnesení o zastavení trestního stíhání oznámeno (§ 11 odst. 4 trestního řádu).¹³

1.2.2 Agraciace

Další formou milosti prezidenta republiky je agraciace, která je stejně jako abolicie zakotvena v čl. 62 odst. 1 písm. g) Ústavy ČR. Je institutem spočívajícím v právu prezidenta odpouštět a zmírňovat tresty uložené soudem, a to bez nutnosti kontrasignace předsedy vlády nebo pověřeného člena. Na rozdíl od abolicie se však jedná o zásah moci výkonné (konkrétně prezidenta) do činnosti moci soudní až po pravomocném rozhodnutí soudu, s možností odpustit celý trest či jeho nevykonanou část. Opět jde o prerogativu prezidenta republiky, které v žádném případě neodpovídá veřejné subjektivní právo konkrétní osoby na rozhodnutí o agraciaci.¹⁴

Agraciace ve smyslu formy individuální milosti je upravena v § 366 TrŘ¹⁵. V odstavci 3 tohoto ustanovení se hovoří o odložení nebo přerušení výkonu trestu v případě, že toto prezident republiky nařídí v řízení o udělení milosti. Následně v § 368 TrŘ je agraciace upravena jako forma amnestie. Tento paragraf stanoví: „*Rozhodnutí o tom, zda a jaké míry je osoba, již byl pravomocně uložen trest, účastna amnestie, učiní soud, který rozhodl v prvním stupni.*“

---

¹⁰ Podpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády není vyžadován pouze v případě udělování individuální milosti vyjma abolicie, při vyhlášení hromadné amnestie však musí být zachována povinnost kontrasignace vždy, bez ohledu na formu dané amnestie.

¹¹ MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: ohnisko lidství v trestním právu*. 1. vydání. Praha: Academia, 2007, s. 110.

¹² BARTOŇ, Michal. Abolicie. In KLÍMA, Karel a kol. (ed). *Encyklopedie ústavního práva*. Praha: ASPI a.s., 2007, s. 1.

¹³ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ BARTOŇ, Michal. Agraciace. In KLÍMA, Karel a kol. (ed). *Encyklopedie ústavního práva*. Praha: ASPI a.s., 2007, s. 8.

¹⁵ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Příčemž rozhodnutí, kterým soud rozhodne o účastenství osoby v rámci vyhlášené amnestie, je deklaratorního charakteru.¹⁶

1.2.3 Rehabilitace

„Zahlázení odsouzení (někdy označované ne zcela přesně jako rehabilitace, neboť nejde o rehabilitaci ve smyslu nápravy křivd), ke kterému dochází i z jiných důvodů než na základě rozhodnutí prezidenta republiky, znamená odstranění nepříznivých následků trestu.“¹⁷

Poslední z trojice forem milosti je taktéž upravena v čl. 62 odst. 1 písm. g) Ústavy ČR, a to konkrétně v části věty „prezident republiky... a zahlašuje odsouzení“. K rehabilitaci dochází až po vykonání uloženého trestu. Důležitým cílem této instituce by mělo být nepochybně co nejrychlejší začlenění osob po výkonu trestu zpět do společnosti. Jelikož je čistý trestní rejstřík významným požadavkem nejen pro pracovní uplatnění, zejména v případě nedbalostních trestných činů má zahlázení odsouzení velmi podstatný význam.¹⁸

1.3 Historický exkurz

Období první republiky (tedy období let 1918 – 1938) přineslo převzetí tradice vyhlašování amnestie a udělování milostí z rakouského právního řádu. Nejdříve Národní výbor československý vykonával svou pravomoc na základě tzv. recepční normy¹⁹, která přebírala rakouský právní řád a státní aparát. Zanedlouho poté byl přijat zákon č. 37/1918 Sb. z. a n., o prozatímní ústavě (dále jen „Prozatímní ústava“)²⁰, kterým byly vytvořeny prozatímní základy nového státu. Konečně nová kompletní ústava byla přijata dne 29. února 1920 (dále jen „Ústava 1920“). Všechny formy amnestie a milosti zde byly zakotveny v § 64 odst. 1 bod 11. a § 103 Ústavy 1920 a takové rozhodnutí prezidenta republiky vyžadovalo spolupodpis odpovědného člena vlády.²¹

První amnestie byla v Československu vyhlášena 5. listopadu 1918 Národním výborem Československým, což byl orgán československé politické reprezentace a vykonavatel státní svrchovanosti. Tato amnestie se týkala především trestných činů proti Rakousku-Uhersku a

---

¹⁶ HŘEBEJK, Jiří. Agraciace. In HENDRYCH, Dušan a kol. (ed). *Právníký slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 8.

¹⁷ SLÁDEČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SYLLOVÁ, Jindřiška. *Ústava České republiky: Komentář*. 2. vydání Praha: C. H. Beck, 2016, s. 602.

¹⁸ OBLUKOVÁ, Kristýna. *Amnestie*. Olomouc, 2016. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. 2016-29-05.

¹⁹ Zákon Národního výboru československého č. 11/1918 Sb.

²⁰ Zákon Národního výboru československého č. 37/1918 Sb. z. a n.

²¹ Zákon Národního shromáždění československého č. 121/1920 Sb. z. a n.

trestných činů spáchaných z bídy, mladické nerozvážnosti, z rozrušení vyvolaném válečnými nepokoji nebo z politických pohnutek.

V průběhu dalších období se pak stalo zvyklostí, že byla amnestie vyhlášována zejména v souvislosti s konkrétními významnými událostmi. V letech 1945 až 2013 bylo vyhlášeno 23 trestních amnestií.²² Z toho nepochybně vyplývá, že na území ČR a SR byl tento institut hojně využíván. Většina amnestií reagovala na aktuální problémy společnosti, tudíž se většinou jednalo o amnestie zvláštního charakteru vztahující se kupříkladu na politické trestné činy, účast v odboji, emigrace do zahraničí či na trestné činy v oblasti vojenského soudnictví. Především byly vyhlášovány pro celé území státu, nicméně objevovala se i amnestijní rozhodnutí vyhlášená jen pro některá území, pro některou část obyvatelstva nebo dokonce byla určitá část obyvatelstva z amnestie vyloučena (např. Němci, Maďaři nebo kolaboranti).

Rozsah mé práce je velmi omezený, proto se nebudu zabývat celou historií vyhlásování amnestií na území ČR a SR, ale pouze nedávnými záležitostmi, a to od vzniku samostatné ČR. Zbývá část této kapitoly bude věnována konkrétně amnestiím prezidentů Václava Havla, Václava Klause a Miloše Zemana.

1.3.1 Amnestie prezidenta Václava Havla

Po listopadových událostech 1989, kdy došlo k Sametové revoluci, byl v prosinci téhož roku ve Federálním shromáždění jednomyslně zvolen prezidentem Československé socialistické republiky Václav Havel. Ještě před vznikem ČR jako samostatného státu stihl vyhlásit dvě amnestie. Ta první, ze dne 1. ledna 1990, je označována za nejrozsáhlejší amnestii v historii českého a slovenského státu. Měla jak agraciační, tak i aboliční a rehabilitační charakter. Snažila se odstranit nadměrnou tvrdost komunistického režim a vypořádat se s předchozím obdobím bezpráví.^{23 24} Druhé amnestijní rozhodnutí v pořadí mělo pouze formu abolicie. Zvláštností bylo, že výlučně upravovalo přečin nedovoleného ozbrojování, a to „*V zájmu posílení záruk demokracie, veřejného klidu a pořádku...*“.²⁵

Dne 1. ledna 1993 nabyl účinnosti ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, který dodnes pamatuje na prezidenta republiky s pravomocí udělovat milosti a amnestie. Milost ve formě abolicie a rozhodnutí o amnestii vyžaduje kontrasignaci předsedy vlády nebo jím pověřeného člena.²⁶ Havlova amnestie ze dne 3. února 1993 zahrnovala hlavně bagatelní

²² KOUDELKA, Zdeněk. Amnestie. *Trestní právo*, 2013, č. 3, s. 10 - 11.

²³ MAREČKOVÁ: *Milosti...*, s. 77.

²⁴ Rozhodnutí prezidenta republiky Václava Havla ze dne 1. ledna 1990 (nečíslováno).

²⁵ Rozhodnutí prezidenta republiky Václava Havla ze dne 16. února 1990 (nečíslováno).

²⁶ Čl. 63 odst. 1 písm. j) a k) ve spojení s čl. 63 odst. 3 Ústavy ČR.

(zanedbatelné) trestné činy, a to ty za které stanovil zákon trest odnětí svobody nepřevyšující tři léta.²⁷ Obdobně vypadala i poslední Havlova amnestie ze 3. února 1998, kterou vyhlásil u příležitosti svého nástupu do úřadu prezidenta republiky na další volební období. Obsahovala abolicí na úmyslné trestné činy s trestem odnětí svobody nepřevyšujícím dva roky a nedbalostní trestné činy s trestem odnětí svobody nepřevyšujícím tři roky. Dále rovněž některé tresty vyhoštění či dokonce prominutí podmíněně odložených trestů odnětí svobody, nevykonaných trestů obecně prospěšných prací a nevykonaných peněžitých trestů.²⁸

1.3.2 Amnestie prezidenta Václava Klause

Prezidentem Václavem Klausem byla vyhlášena pouze jediná amnestie, která však vzbudila dosud největší vlnu negativních ohlasů. Tuto amnestii, jež byla publikována ve Sbírce zákonů pod č. 1/2013 Sb., prezident Klaus přednesl před celým národem ve svém novoročním projevu. Podepsána byla předsedou vlády Petrem Nečasem a obsahuje všechny formy amnestie (tzn. abolicí, agraciací i rehabilitací). S největším odporem a negativním hodnocením se však setkalo aboliční ustanovení znějící: „*Narizují, aby bylo zastaveno pravomocně neskončené trestní stíhání, s výjimkou trestního stíhání proti uprchlému, od jehož zahájení k 1. lednu 2013 uplynulo více než 8 let, pro trestné činy, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující deset let.*“²⁹ Důvodem kritik byl zejména fakt, že okruh zastavených řízení byl oproti předchozím amnestijním rozhodnutím velmi široký a dotkl se převážně nejzávažnějších hospodářských trestných činů, což byly většinou dosud neukončené kauzy z 90. let.

Vyvstalo mnoho návrhů na zrušení tohoto rozhodnutí, všechny však byly neúspěšné. V březnu 2013 Senát Parlamentu ČR doručil ÚS ČR ústavní žalobu na prezidenta republiky pro velezradu. Nicméně i tato žaloba byla neúspěšná, a to zejména z důvodu již skončeného Klausova funkčního období.

Podrobněji bude toto amnestijní rozhodnutí, odpovědnost za něj i soudní přezkum rozebráno v následujících kapitolách.

1.3.3 Amnestie prezidenta Miloše Zemana

Miloš Zeman, jakožto první přímo volený prezident ČR, je stejně jako jeho předchůdci nadán dle čl. 62 pravomocí udělit milost a dle čl. 63 odst. 1 písm. k) Ústavy ČR vyhlášovat amnestii.

---

²⁷ Rozhodnutí prezidenta republiky Václava Havla ze dne 3. února 1993 č. 56/1993 Sb.

²⁸ Rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 3. února 1998 o amnestii.

²⁹ Čl. II rozhodnutí prezidenta č. 1/2013 Sb., o amnestii.

Nicméně ve svém poinauguračním prohlášení deklaroval: „(...) i v Ústavě ČR existují zbytečné monarchistické prvky, jako je například právo prezidenta ČR udělovat amnestii či milosti.“ Dále uvedl, že se „sám za sebe“ těchto práv dobrovolně vzdává, což je jeden ze závazků jeho prezidentské funkce.³⁰ Na základě ustanovení trestního řádu o možnosti přenést rozhodování o milostech na ministra spravedlnosti, tohoto náš současný prezident částečně využil. Provádění řízení o žádostech o milost a jejich zamítání je tedy nyní v pravomoci ministra spravedlnosti, s výjimkou žádostí osob, které mají nevléčitelnou nebo závažnou chorobu, která ohrožuje jejich život.³¹

Co se týče individuálních milostí udělených současným prezidentem, jejich počet je velmi nízký, z čehož lze jednoznačně usuzovat, že si Miloš Zeman oproti svým předchůdcům počíná v tomto směru poměrně opatrně.³²

Žádnou amnestii prezident Zeman dosud nevyhlásil. Nejen tato skutečnost vypovídá o tom, že je v současné době institut amnestie i individuální milosti využíván s větší rozvahou, ale vyplývá to i ze samotného prohlášení Miloše Zemana. Osobně se domnívám, že toto je vcelku podstatný krok k utvrzení právní jistoty. Marečková ve své knize hovoří také o tom, že tím, že amnestie zasahuje do nezávislosti soudů, porušuje princip rovnosti a právo na spravedlivý proces, nectí presumpci nevinny a zejména nebere zřetel na zájmy a postavení obětí trestných činů.³³ Dle slovenského ústavního právníka Jána Drgonce je amnestie dokonce monarchistický přežitek, vzniklý v době feudalismu, kdy byl panovník vrcholem všeho, ale není pro něj místo ve společnosti stojící na dělbě moci.³⁴

---

³⁰ ČTK. Zeman: Vzdávám se práva udělovat milosti a amnestie [online]. tyden.cz, 8. března 2013 [cit. 17. března 2018]. Dostupné na <https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/zeman-vzdavam-se-prava-udelovat-milosti-a-amnestie_263519.html>.

³¹ Rozhodnutí prezidenta republiky č. 378/2013 Sb., ze dne 29. listopadu 2013 o přenesení pravomoci v řízení o udělení milosti.

³² Oba Zemanovi předchůdci vyhlásili celkem až 1700 milostí a zhruba tři čtvrtiny z nich připadají jen na samotného Václava Havla. Za svého prezidentského úřadu omilostnil celkem 1247 osob.

³³ MAREČKOVÁ: *Milosti...*, s. 24.

³⁴ DRGONEC, Ján. *Rozpaky z amnestií. Už nežijeme vo feudalizme a prezident nie je kráľ* [online]. aktualne.centrum.sk, 4. ledna 2013 [cit. 17. března 2018]. Dostupné na <<https://aktualne.centrum.sk/rozpaky-z-amnestii-slovensko-uz-nezije-vo-feudalizme-a-prezident-nie-je-kral/slovensko/politika>>.

2 Právní úprava amnestie

2.1 Česká právní úprava amnestie

Základním právním předpisem zakotvujícím institut amnestie je bezesporu ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, který ve svém čl. 62 odst. 1 písm. j) stanoví, že prezident republiky je oprávněn udělovat amnestii. Obsahem amnestie může být prominutí či zmírnění celého nebo jen části pravomocně uloženého trestu (agraciace), dále nařízení, aby se trestní řízení nezahajovalo a pokud bylo zahájeno, aby bylo zastaveno (abolice), popř. zahrazení odsouzení (rehabilitace).³⁵ Na rozdíl od individuální milosti se jedná o hromadný akt, který podléhá spolupodpisu předsedy vlády nebo jím pověřeného člena. Spojení „udělit amnestii“ je nesprávně formulován, jelikož z podstaty amnestie, jakožto aktu aplikace práva majícího normativní prvky a obligatorně publikovaného ve Sbírce zákonů, je amnestijní rozhodnutí „vyhlašováno“. Ačkoliv se jedná se o akt, který je závazný nejen pro orgány činné v trestním řízení, ale je i vynutitelným právem pro občany, nelze hovořit o zákonu ve formálním smyslu, jenž by měl obecně normativní povahu a pomocí něhož by docházelo k novelizaci stávajících zákonů. Amnestijní rozhodnutí nemůže být zrušeno.³⁶

Amnestie ani milost nejsou bez dalšího jen instituty práva ústavního, ale mají i trestněprávní aspekty zakotvené v trestním řádu³⁷. Konkrétně hlava dvacátá třetí nese název *Udělení milosti a amnestie*. Zde je nutno říci, že se tato úprava vztahuje i na řízení v trestních věcech mladistvých podle zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů a na trestní řízení proti právnickým osobám dle zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob, ve znění pozdějších předpisů, neboť ani jeden z těchto zákonů sám neobsahuje speciální úpravu použití amnestie a milosti.

Pro výkon amnestie stanovuje procesní postup § 368 TrŘ. Na základě tohoto ustanovení rozhoduje soud, který rozhodoval již v prvním stupni, o tom, na které osoby se dané amnestijní rozhodnutí vztahuje. Pokud se jedná o trest odnětí svobody, pak rozhodnutí učiní ten soud, v jehož obvodu se trest vykonává. O tom, zda amnestie na osobu dopadá a do jaké míry, rozhoduje soud ex offio (tedy z moci úřední), přičemž proti tomuto deklaratornímu rozhodnutí je následně možné podat stížnost, která má odkladný účinek.³⁸

---

³⁵ Jelínek, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 7. vydání. Praha: Leges, 2017. s. 1223.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

³⁸ § 141 a násl. trestního řádu.

Dále se amnestie jako takové týká § 370 TrŘ zabývající se změnou výměry pravomocně uloženého trestu. Dle tohoto ustanovení stanoví soud podle vzájemného poměru závažnosti přiměřený trest za trestné činy nedotčené amnestií v případě, že byl prominut zcela nebo zčásti trest jen za některý z trestných činů sankcionovaný souhrnným nebo úhrnným trestem. Proti danému rozhodnutí je opět přípustná stížnost dle § 141 a násl. TrŘ, která má opět odkladný účinek.

Obecně se pak na procesní aspekty amnestie i milosti vztahují i další ustanovení trestního řádu, mezi nimiž lze třeba zmínit ustanovení o zastavení řízení, výkonu trestu, přerušení a odkladu trestu nebo také ustanovení o vazbě. Cílem této práce však není analýza všech ustanovení v trestním řádu týkajících se použití amnestie a milosti, proto dále rozebírány nebudou.

2.2 Slovenská právní úprava amnestie

Čl. 102 odst. 1 písm. j) Ústavy Slovenské republiky³⁹ stanoví, že: „*Prezident ... odpúšťa a zmierňuje tresty uložené súdmi v trestnom konaní a zahládza odsúdenie formou individuálnej milosti alebo amnestie, ...*“. Z ustanovení nejvyššího právního předpisu SR je zřejmé, že nezakotvuje institut abolicie (pravomoc prezidenta, aby se trestní řízení nezačalo nebo aby se v něm nepokračovalo), tak jak je tomu u nás v ČR. Tímto oprávněním disponoval slovenský prezident před nabytím účinnosti novely Ústavy SR (ústavný zákon č. 90/2001 Z. z.), následně mu však byla tato pravomoc odňata, a to především z důvodu přímého zásahu do pravomoci soudů, jenž jsou dle Ústavy SR jedinými oprávněnými rozhodovat o vině a trestu za trestné činy. Mimoto byl impulsem k této novele taktéž politický boj a vleklé debaty po Mečiarových amnestiích.

Novela Ústavy SR z roku 2001 přinesla rovněž zavedení záruky nezneužití pravomoci vyhlásit amnestii zakotvenou v čl. 102 odst. 2. Touto zárukou se rozumí kontrasignace rozhodnutí o udělení amnestie předsedou vlády SR nebo příslušným ministrem. Odpovědnost za kontrasignované rozhodnutí pak v tomto případě nese prezident republiky, ale ani předseda vlády či příslušný ministr, nese ji vláda SR jako celek.⁴⁰

V souvislosti s pravomocí prezidenta vyhlášovat amnestii je důležité také zmínit výklad čl. 102 odst. 1 písm. i) [od 1. července 2001 písm. j)] Ústavy SR Ústavním soudem SR (I. ÚS 30/99), podle kterého: „*Právom prezidenta Slovenskej republiky upraveným Článkom 102 odst. 1 písm. i) Ústavy Slovenskej republiky je uděliť amnestiu niektorou z foriem, ktoré sú v tomto*

³⁹ Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb., v znení neskorších predpisov.

⁴⁰ DRGONEC, Ján. *Ústava Slovenskej republiky. Komentár*. 2. vydání. Šamorín: Heuréka, 2007. s. 774 – 775.

článku uvedené. Súčasťou tohoto práva však nie je aj oprávnenie prezidenta Slovenskej republiky akýmkoľvek spôsobom meniť rozhodnutie o amnestii už uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.“ Takovýto výklad vyplýva hlavne z princípu právnej jistoty, ktorý by pripuštěním této možnosti byl jednoznačně narušen. S tímto rozhodnutím ÚS SR se pak dále střetnu v souvislosti se snahami o zrušení Mečiarových amnestií z roku 1998.⁴¹

Ve vztahu k zakotvení institutu amnestie v ústavním pořádku, nutno také poukázat na rozhodnutí ÚS SR sp. zn. I. ÚS 61/96, kterým ÚS prohlašuje, že součástí práva prezidenta podle čl. 102 odst. 1 písm. i) [od 1. července písm. j)] Ústavy SR je také oprávnění požádat o součinnost orgány činné v trestním řízení, jestliže to hlava státu považuje za vhodné, účelné nebo potřebné. Ústavní zásada spolupráce jednotlivých složek státní moci, na kterou ÚS poukázal, je univerzálním pravidlem, na němž musí být založené fungování státu a jeho orgánů.⁴²

Ústava SR prošla od roku 1992 mnoha novelami. Nejdůležitější je však ve vztahu k této práci novela šestnáctá, která byla provedena ústavním zákonem č. 71/2017 Z. z. Do čl. 86 Ústavy byla vložena pravomoc NR SR usnést se na zrušení rozhodnutí prezidenta o udělení amnestie, jestliže odporuje principům demokratického a právního státu. Zároveň novela stanovila pro přijetí takového usnesení třípětinové kvórum všech poslanců a možnost ÚS SR rozhodovat o souladu tohoto usnesení s Ústavou SR. Další nově vložený čl. 154f hovoří o tom, že se tato nová ustanovení vztahují zpětně i na rozhodnutí o udělení amnestie z 3. března 1998 (tzv. Mečiarovy amnestie), ze 7. července 1998 a rozhodnutí prezidenta o udělení milosti ze dne 12. prosince 1997.

Na podústavní úrovni je taktéž důležité zakotvení v zákoně č. 300/2005 Z. z., trestný zákon a ve spojení s ním v zákoně č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok. V období českého trestního zákoníku je amnestie zmíněna v § 89 a § 92 odst. 5, a to v třetí hlavě s názvem *Zánik trestnosti a trestu*.

Co se týče trestného poriadku, zde je třeba vyzdvihnout hlavu pátou nesoucí název *Udelenie milosti a použitie amnestie*. Ustanovení § 474 TP stanoví, že rozhodnutí o tom, zda a do jaké míry je určitá osoba účastna vyhlášené amnestie, rozhodne soud, který rozhodoval již v prvním stupni. O způsobu změny výměry trestu, v případě trestu souhrnného nebo úhrnného dotčeného amnestií, hovoří § 476 TP. Pokud tak byl dotčen amnestií takovýto trest, zcela nebo zčásti, a nebyl do této doby celý vykonán, určí soud, který rozhodoval v prvním stupni, podle vzájemného poměru závažnosti přiměřený trest za trestné činy amnestií nedotčené. Proti tomuto

---

⁴¹ ČIČ, Milan a kol. *Komentár k Ústave Slovenskej republiky*. Žilina: Eurokódex, 2012. s. 563.

⁴² Tamtéž, s. 564.

rozhodnutí lze podat stížnost s odkladným účinkem. V trestněprávní části úpravy se tedy česká a slovenská právní úprava shodují.

3 Soudní přezkum amnestijního rozhodnutí z pohledu novoroční amnestie Václava Klause

Pokud bychom chtěli v české (popř. československé) historii označit jeden z nejkontroverznějších činů samotné hlavy státu, jistě bychom se v čase nemuseli vracet příliš daleko. Takovýmto skutkem je nepochybně novoroční amnestie prezidenta Václava Klause, kterou udělil na konci svého druhého funkčního období.

3.1 Obsah amnestie prezidenta Václava Klause ze dne 1. ledna 2013

Rozhodnutí prezidenta republiky č. 1/2013 o amnestii obsahuje pět článků a kombinuje v sobě aboliční, agraciační i rehabilitační prvky. Tato amnestie přináší celou řadu otázek a její aplikace není tak jednoduchá, jak se na první pohled může zdát. V souvislosti s tím, musely soudy vydat mnoho rozhodnutí o jejím použití, a to ve velmi krátké době. Bylo třeba řešit věcnou i místní příslušnost a vyrovnat se s výkladovými problémy, jež amnestie přinesla.

Čl. I obsahuje prominutí a zaházení některých nepodmíněných trestů (tedy agraciaci a rehabilitaci). Promijí nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody pravomocně uložené před 1. lednem 2013 ve výměře nepřevyšující jeden rok, jakož i nevykonané nepodmíněné tresty odnětí svobody ve výměře nepřevyšující 10 let, pokud osoba dosáhla nebo má dosáhnout v roce 2013 věku 75 let. Zároveň se podle amnestie na tyto osoby, kterým byl trest prominut, hledí jako by odsouzeny nebyly.

Nejvíce spornou částí amnestie je její aboliční část, tedy čl. II, který zní: *„Nařizuji, aby bylo zastaveno pravomocně neschopené trestní stíhání, s výjimkou trestního stíhání proti uprchlému, od jehož zahájení k 1. lednu 2013 uplynulo více než 8 let, pro trestné činy, za něž trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody nepřevyšující deset let.“*⁴³ Aboliční ustanovení novoroční amnestie je nejzásadnější kritizovanou částí, a to jednak z důvodů obecných, vztahujících se k institutu abolicie jako takovému, a jednak z konkrétních důvodů týkajících se formulace článku II.

Které nepodmíněné tresty odnětí svobody mohou být zmírněny, pak uvádí čl. III tohoto rozhodnutí. Jde kupříkladu o tresty, které nepřevyšují 24 měsíců za předpokladu, že nebyl zároveň uložen i trest za zločin, jehož důsledkem byla smrt či těžká újma na zdraví nebo pokud se nejednalo o zločin proti životu a zdraví, proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, anebo zločin proti rodině a dětem. Článek III. také hovoří o tom, že jestliže prominutí podle tohoto

---

⁴³ Rozhodnutí prezidenta republiky č. 1/2013 o amnestii ze dne 1. ledna 2013.

článek nelze vztáhnout na celou trestnou činnost s uloženým úhrnným nebo souhrnným trestem, pak se tohoto článku neužije ani zčásti.

Dále byly také v čl. IV prominuty podmíněně odložené tresty odnětí svobody osobám, které v roce 2013 dosáhnou nebo již dosáhly věku 70 let nebo osobám, jejichž trest nepřevyšuje dva roky. Prominuty byly i nevykonané tresty obecně prospěšných prací a domácího vězení, přičemž na tyto osoby se po prominutí hledí, jako by odsouzeny nebyly.

Dle čl. V se v tomto rozhodnutí trestným činem rozumí i provinění spáchané mladistvým a trestem pak trestní opatření, které mladistvému bylo uloženo.

3.2 Návrh na zrušení amnestie prezidenta Klause a rozhodnutí Ústavního soudu ČR

Za nejzásadnější počín, kterým mohla být amnestie prezidenta Klause zrušena, lze označit návrh skupiny senátorů na zrušení čl. II amnestie, na jehož základě bylo zastaveno trestní stíhání delší 8 let, a to u trestných činů s trestní sazbou do 10 let vězení. Návrh, jenž byl podán dne 14. ledna 2013, připravila skupina právníků v čele s JUDr. Hanou Marvanovou⁴⁴ a rozhodl o něm ÚS ČR svým usnesením Pl. ÚS 4/13⁴⁵ obsahujícím rovněž odlišná stanoviska čtyř soudců.

Již v úvodu tohoto návrhu je uvedeno a zdůrazněno, že důvodem podávaného návrhu nebylo zpochybnění kompetence prezidenta republiky vyhlášovat amnestii dle čl. 63 písm. k) Ústavy ČR, ale cílem bylo, aby ÚS ČR vyslovil rozpor části amnestijního rozhodnutí s hodnotami demokratického právního státu a porušení několika základních práv a svobod.

Přezkoumatelnost takového rozhodnutí skupina senátorů odvodila zejména z ustanovení čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy ČR, uvádějícího, že ÚS rozhoduje o zrušení jiných právních předpisů (než zákonů) nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem nebo zákonem (srov. § 64 odst. 2 písm. b) zákona o ÚS⁴⁶). Ve svém návrhu také uvádí, že profesor Gerloch výslovně řadí rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii mezi akty prezidenta obecně normativní povahy, které jsou právním předpisem.⁴⁷ Podatelé návrhu se rovněž opírali o usnesení ÚS Pl. ÚS 27/09⁴⁸ (tzv. „kauza Melčák“), kde samotný ÚS došel k závěru, že je třeba rozhodnutí prezidenta republiky normativní povahy považovat za právní

---

⁴⁴ VÁLKOVÁ, Hana. *Senátoři napadnou amnestii u Ústavního soudu. Je to gesto, odráží Hrad* [online]. iDNES.cz, 6. ledna 2013 [cit. 30. dubna 2018]. Dostupné na <https://zpravy.idnes.cz/senatori-se-kvuli-amnestii-obrati-na-ustavni-soud-fv8-/domaci.aspx?c=A130106_135150_domaci_hv>.

⁴⁵ Usnesení pléna Ústavního soudu České republiky ze dne 5. 3. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 4/13, [cit. 2018-06-27]. Dostupné na <https://nalus.usoud.cz:443/Search/GetText.aspx?sz=Pl-4-13_1>.

⁴⁶ Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁷ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 6. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013.

⁴⁸ Usnesení pléna Ústavního soudu České republiky ze dne 10. 9. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 27/09, publikován pod č. 318/2009 Sb., [cit. 2018-06-27]. Dostupné na <https://nalus.usoud.cz:443/Search/GetText.aspx?sz=Pl-27-09_1>.

předpis a v demokratickém právním státu je nepřípustné, aby akt veřejné moci, kterým je zasahováno do základních lidských práv a svobod, zůstal bez soudní ochrany.

Ačkoliv ÚS poukazuje na to, že v právní vědě neexistuje shoda na tom, jakou právní povahu rozhodnutí o amnestii má, své argumenty především opírá o předešlé nálezy ÚS ČR. V tomto smyslu jde zejména o nález sp. zn. Pl. ÚS 24/99⁴⁹, kdy ÚS označil akt státního orgánu za obecný, přičemž stupeň obecnosti je určena tím, že právní norma určuje svůj předmět a subjekty definičními znaky, nikoli výčtem jejich prvků. Přesto však amnestijní rozhodnutí označuje za velice specifické, jehož zvláštnost spočívá zejména v tom, že je jednorázové. Nemá tedy základní obsahový znak právního předpisu, jímž je trvalost, a neexistuje ani možnost zaměnitelnosti pozdější obecnou normou. Názor, že nejde o právní předpis, ÚS ČR stvrzuje také odkazem na nález v tzv. „kauze Melčák“ (nález sp. zn. Pl. ÚS 27/09), jehož se paradoxně navrhovatelé rovněž dovolávají, avšak dle ÚS ve svůj prospěch nesprávně vykládají to, co jim ve skutečnosti nesvědčí. Navrhovatelé nesprávně dovozují, že napadené rozhodnutí prezidenta dle čl. 63 odst. 1 písm. f) Ústavy bylo podrobeno přezkumu ÚS pro jeho „prvky normativního aktu“ a jestliže rozhodnutí prezidenta o amnestii má obdobnou povahu, pak musí jít rovněž o normativní právní akt. Na základě konstatování ÚS však přehlížejí fakt, že se zmiňovaný nález odvíjel od ústavní stížnosti, která směřuje proti „rozhodnutí“ nikoli právnímu předpisu. Jestliže tedy v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 27/09 ÚS konstatoval, že rozhodnutí prezidenta dle čl. 63 odst. 1 písm. f) Ústavy ČR je „aktem aplikace ... ústavního zákona“, nelze ani amnestijní rozhodnutí označit jinak.

Co se týče přezkoumatelnosti rozhodnutí o amnestii, v tomto směru ÚS pouze hypoteticky uvažuje, zda by ho bylo možné zrušit, pokud by byl akceptován názor, že jde o právní předpis. Ve své předchozí judikatuře ÚS ČR dovodil, že „*při posuzování rozsahu a obsahu pravomocí jednotlivých státních orgánů z ústavněprávních hledisek je třeba rozsah a obsah pravomocí vždy poměřovat systémem pojištěk a vyvažování*“.⁵⁰ Institut amnestie tak dle názoru ÚS nemůže podléhat pojistkám vyvažování dělby moci, jež mají jinak zaručit napravitelnost excesů exekutivy rozhodováním soudů. Z tohoto lze tedy dovozovat, že by šlo proti smyslu kontrolního mechanismu brzd a protiváh to, kdyby si moc soudní mohla zásah proti sobě samé ze strany moci výkonné odstranit. Skutečnost, že je amnestijní rozhodnutí neodstranitelné, může dle ÚS ČR vyplývat i z rozsudku Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve věci Lexa

---

⁴⁹ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 23. 5. 2000, sp. zn. Pl. ÚS 24/99, publikován pod č. 167/2000 Sb., [cit. 2018-06-27]. Dostupné na <<https://nalus.usoud.cz:443/Search/GetText.aspx?sz=PI-24-99>>.

⁵⁰ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 20. 10. 2004, sp. zn. Pl. ÚS 52/03, publikován pod č. 568/2004 Sb., [cit. 2018-06-27]. Dostupné na <<https://nalus.usoud.cz:443/Search/GetText.aspx?sz=PI-52-03>>.

proti SR ze dne 23. září 2008. Tento rozsudek označuje retroaktivní zrušení amnestie za rozporné s principem právní jistoty a zásadou zákazu retroaktivity v trestním právu.⁵¹

Není-li tedy ÚS příslušný k projednání návrhu na zrušení amnestijního rozhodnutí, případně jeho zrušení, nemůže mu logicky ani příslušet pravomoc označit takový akt za protiústavní.

Nadto navrhovatelé především konstatovali, že maximální hranice trestní sazby 10 let se vztahuje i na zvlášť závažné zločiny, tedy zejména na nejzávažnější trestné činy hospodářské a majetkové (lze uvést například zpronevěru, podvod, lichvu, zkrácení daně atd.). Je tedy zřejmé, že amnestie dopadla rovněž na velké množství kauz rozsáhlé úmyslné hospodářské a majetkové trestné činnosti, přičemž se zde objevuje mnoho poškozených s celkovou škodou v řádech miliard Kč, kteří v důsledku rozhodnutí o amnestii byli připraveni o možnost domáhat se odškodnění, tedy vrácení svého majetku, a to alespoň zčásti.

Navrhovatelé také shledávali v posuzovaném rozhodnutí o amnestii porušení povinnosti ochrany majetku se zřetelem na legitimní očekávání. V tomto směru pokládám za velkou nevýhodu, že k projednání těchto věcí se ÚS vůbec nedostal. Rozhodnutím OČTŘ je totiž na základě abolicie ukončeno trestní řízení, v němž je samostatnou stranou i poškozený, který legitimně očekával v souladu s trestním řádem rozhodnutí o svém nároku, jež v abolicí zastaveném řízení dříve uplatnil. ÚS již v minulosti ve své judikatuře poukázal na to, že rozhodnutím o zastavení trestního stíhání, pokud k němu OČTŘ přistoupí, nesmí být zasaženo žádné právo poškozených, tedy ani majetkového, ledaže by k takovému zásahu do majetkového práva došlo na základě obecného zájmu, což připouští Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).⁵² V tomto případě si osobně dovolím konstatovat, že o obecný zájem jednoznačně nešlo, neboť nestíhatelnost pachatelů trestné činnosti nelze absolutně považovat za obecný zájem, nýbrž za zájem samotných pachatelů.

Dalším kamenem úrazu tohoto aboličního ustanovení může být porušení práva poškozeného na spravedlivý proces. Právo na spravedlivý proces, zakotvený v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“) a rovněž čl. 6 Úmluvy, mají obecně obě strany, tedy jak obžalovaní, tak i poškození. V případě tohoto rozhodnutí o amnestii bylo však dle navrhovatelů upřednostněno právo na spravedlivý proces u obžalovaných, a to zejména v případě dílčího práva na projednání věci v přiměřené lhůtě. K tomuto skupina senátorů uvádí:

---

⁵¹ Lexa proti Slovenské republice, rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 5. 1. 2010, stížnost č. 34761/03.

⁵² Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 12. října 2009, sp. zn. IV. ÚS 380/09, [cit. 2018-27-06]. Dostupné na <https://nalus.usoud.cz:443/Search/GetText.aspx?sz=4-380-09_2>.

„Pokud je však trestní řízení po osmi letech na základě čl. II rozhodnutí o amnesii zastaveno, pro obviněného řízení končí, zatímco poškozený se kvůli aboličnímu rozhodnutí ocitá opět na samém počátku, čímž se jeho právo na přiměřenou délku soudního řízení podstatně omezuje a dostává se do hrubého nepoměru k výhodám obviněného...“.⁵³

Navrhovatelé taktéž poukazují na veřejně deklarované zdůvodnění abolice, které má spočívat v povinnosti zastavit trestní řízení trvající déle než 6 let vyplývající z judikatury ESLP, na kterou odkázal prezident republiky. Takové zdůvodnění abolice zvláště závažné hospodářské činnosti patrně nemůže v demokratickém právním státě obstát, protože nelze vytýkat soudům pomalost paušálně, jestliže je ve skutkově složitých hospodářských trestních věcech nezbytné provést rozsáhlé dokazování, a samozřejmě také nelze za průtahy postihovat poškozené osoby.

ÚS nakonec návrh senátorů na zrušení druhého článku amnestie z 1. ledna 2013 ve svém usnesení odmítl, z toho důvodu, že k přezkumu amnestie nemá kompetenci. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že nemůže přezkoumávat právní akty, které nejsou právním předpisem z hlediska formy, obsahu nebo funkce. Tyto znaky amnestie nespĺňuje, neboť neobsahuje opakovatelné pravidlo a nespĺňuje tedy požadavek trvalosti obecné normy. Podle ústavního soudu by tak bylo absurdní, pokud by soudní moc, která je amnestií vyvažována v kontrolním mechanismu brzd a rovnováh mezi státními mocemi, rozhodovala o odstranění či zrušení takového institutu. Ačkoliv tedy ÚS dovedil nepřezkoumatelnost amnestijního rozhodnutí z důvodu toho, že se nejedná o právní předpis, a navíc není možno z Ústavy ČR dovést žádný ústavněprávní standard přezkumu takového rozhodnutí, nechal si tzv. pootevřená zadní vrátka a ve svém *obiter dictum* připustil možnost, že by soud mohl v budoucnu rozhodovat o amnestijním rozhodnutí v nadmíru mimořádných situacích, pokud by takové rozhodnutí bylo v rozporu se základními hodnotami prohlášenými v čl. 9 odst. 2 Ústavy ČR za nedotknutelné. K tomu se ohradila ve svém odlišném stanovisku zejména soudkyně Janů, která poukázala na vnitřní rozpornost většinového stanoviska slovy: „...nosná část odůvodnění bezvýjimečně vylučuje jakákoliv kritéria přezkumu, obratem ruky však přece jen nějaká naznačuje.“⁵⁴. Se stanoviskem Janů se osobně ztotožňuji nejvíce, nejen v tom smyslu, že takovéto závěry (resp. *obiter dictum*) by měly mít spíše místo v zamítavém nálezu. Tímto se také ÚS ČR dostává do situace, kdy by nejprve měl zkoumat rozpor s materiálním jádrem ústavy a až následně rozhodovat, zda je k přezkumu vůbec kompetentní.

---

⁵³ Návrh skupiny senátorů Senátu Parlamentu České republiky na zahájení řízení o zrušení ustanovení jiného právního předpisu podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy České republiky.

⁵⁴ Odlišné stanovisko soudkyně Ivany Janů k nálezu sp. zn. Pl. ÚS 4/13, s. 11.

Dne 21. ledna 2013 byl ÚS ČR doručen návrh Městského soudu v Praze na zrušení téhož čl. II rozhodnutí o amnestii. Vzhledem k tomu, že právě v tu dobu ÚS rozhodoval o takřka identickém návrhu, byl tento usnesením odmítnut jako později podaný, a tedy nepřijatelný pro překážku litispendence.⁵⁵

3.3 Ústavní žaloba pro velezradu

Návrhy na zrušení amnestijního rozhodnutí prezidenta Klause z 1. ledna 2013 nebyly jediným důsledkem Klausova počínu. Dne 5. března 2013 podal Senát Parlamentu ČR k ÚS ústavní žalobu proti prezidentu republiky, prof. Ing. Václavu Klausovi, CSc., pro velezradu. Žaloba je rozdělena do pěti bodů a v každém bodě jsou specifikovány prezidentovi činy, jež mohou naplňovat skutkovou podstatu velezrady.

Bod A) poukazuje na průtahy prezidenta při ratifikaci Rozhodnutí Evropské Rady, s nímž vyslovily souhlas obě komory Parlamentu již 25. dubna 2012 a 5. června 2012.

V bodě B) se hovoří o tom, že prezident stále ode dne 20. března 2012 do dne podání ústavní žaloby nejmenoval soudce ÚS, poté co se uvolnila jejich tři místa, a také funkce místopředsedy ústavního soudu.

Bod C) se zabývá samotnou amnestií udělenou prezidentem Klausem dne 1. ledna 2013 na sklonku svého druhého funkčního období, a to především čl. II. Tento bod odůvodňuje Senát Parlamentu ČR tak, že Václav Klaus „...výrazně zasáhl do fungování trestní justice, významně ji demotivoval v další práci a nezávislé činnosti dle zákona a oslabil důvěru veřejnosti ve vymahatelnost práva a v existenci prvku spravedlnosti v rozhodování soudů a činnosti orgánů činných v trestním řízení a prezidenta republiky.“⁵⁶

Bod D) se týká situace nejmenování JUDr. Petra Langera, Ph.D. soudcem, přestože prezidentu tuto povinnost uložil Městský soud v Praze svým rozsudkem ze dne 15. června 2007. Proti tomuto rozhodnutí sice podal Václav Klaus kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, avšak rozsudek Městského soudu v Praze byl shledán zákonným a správným.

V posledním bodě ústavní žaloby, tedy bodě E), jde opět o ratifikaci mezinárodní smlouvy stejně jako v bodě A), tentokrát však o ratifikaci Dodatkového protokolu k Evropské sociální chartě. Prezident nakonec tuto mezinárodní smlouvu ratifikoval, avšak s prodlevou téměř čtyř let, proto Senát Parlamentu ČR považoval i tento bod za relevantní.

---

⁵⁵ Usnesení pléna Ústavního soudu České republiky ze dne 12. 2. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 7/13, [cit. 2018-06-27]. Dostupné na <https://nalus.usoud.cz:443/Search/GetText.aspx?sz=PI-7-13_1>.

⁵⁶ Ústavní žaloba Senátu Parlamentu České republiky proti prezidentu republiky prof. Ing. Václavu Klausovi, CSc. pro velezradu dle ust. čl. 65 odst. 2 Ústavy České republiky a dle ust. § 96 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

ÚS se musel nejdříve vypořádat s otázkou, jaký má vliv na průběh řízení ta skutečnost, že žalovanému prezidentu zanikla po podání žaloby funkce, a to uplynutím doby. Dne 8. března 2013 nabyla účinnosti novelizace, která se týkala právě ústavní žaloby v Ústavě a také v zákoně o ÚS. Zásadní problém byl tedy v tom, zda aplikovat starou či novou právní úpravu. Senát měl ve své ústavní žalobě za to, že dosavadní právní úprava umožňovala řízení o ústavní žalobě i po skončení mandátu prezidenta. Tento závěr má stejně tak vyplývat z nynějšího (účinného od 8. března 2013) ustanovení § 98 odst. 3 zákona o ÚS, podle něhož není důvodem k zastavení řízení o ústavní žalobě okolnost, že se prezident po zahájení řízení vzdal svého úřadu. Toto ustanovení je pak dle senátu třeba vztáhnout analogicky i na jiné případy zániku prezidentského úřadu.⁵⁷

ÚS ČR však tento názor jednoznačně odmítnul a vyslovil: „*Pokud by v této věci mělo být aplikováno nové znění ust. § 98 odst. 3 zákona o Ústavním soudu o nemožnosti zastavit řízení proto, že prezidentská funkce zanikla uplynutím funkčního období prezidenta, došlo by k ústavně nepřijatelné pravé retroaktivitě zákona v neprospěch ústavně žalovaného.*“⁵⁸ Z tohoto důvodu tedy ÚS ČR řízení o ústavní žalobě zastavil.

S tímto výrokem se opět neztotožnila ústavní soudkyně Ivana Janů, která se domnívá, že „příznivější“ starší právní úprava taktéž připouští možnost pokračovat v řízení po uplynutí mandátu prezidenta republiky. Dle Janů je potřeba „výčet“ jednoho případu, kdy se řízení nezastaví, vykládat demonstrativně, jelikož procesních a faktických situací, při kterých se řízení nezastaví, může být spousta. Jejich vyčerpávající výčet v právním předpisu zároveň není dobře možný. Janů také vytýká ústavnímu soudu, že se vůbec nezabýval čl. 65 odst. 2 věty druhé Ústavy ČR, kdy trestem pro prezidenta může být ztráta prezidentského úřadu nebo ztráta způsobilosti jej znovu nabýt. V případě druhého trestu ÚS nedocenil význam ztráty způsobilosti, která má předejít ústavním kolizím do budoucna.

Dle mého názoru měla být žaloba o takto závažných a důležitých otázkách před ÚS meritorně projednána. Ačkoliv by pravděpodobně posuzované znění ústavní žaloby před ÚS ČR neuspělo, bylo by nepochybně přínosné a významné pro budoucí judikaturu i ústavní praxi vynést výrok o tom, zda se prezident dopustil velezrady. Výrok ústavního soudu k této věci se spíše zdá býti odbytý a argument pro zastavení řízení formulován tak, aby se soud vůbec nemusel zabývat skutkovými okolnostmi jednotlivých bodů ústavní žaloby, což by mu nepochybně zabralo velké množství času.

---

⁵⁷ Usnesení pléna Ústavního soudu České republiky ze dne 27. 3. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 17/13, [cit. 2018-06-27]. Dostupné na <https://nalus.usoud.cz:443/Search/GetText.aspx?sz=Pl-17-13_1>.

⁵⁸ Tamtéž.

V této souvislosti je také třeba podotknout, že ÚS ČR posuzoval v případě ústavní žaloby proti Václavu Klausovi pro velezradu dvě právní úpravy. Dřívější znění zákona o ÚS účinné do 7. března 2013 zakotvovalo v § 98 odst. 3 skutečnost, že důvodem pro zastavení řízení není okolnost, že se prezident republiky po zahájení řízení vzdal prezidentského úřadu. Naopak novější znění tohoto zákona účinné od 8. března 2013 již ve svém § 98 odst. 3 jasně stanoví, že důvodem k zastavení řízení není nejen okolnost, že se prezident po zahájení řízení vzdal úřadu, ale i to, že jeho funkce po zahájení řízení zanikla uplynutím doby jeho mandátu. ÚS ČR v tomto směru dospěl k názoru, že procesní ustanovení § 98 odst. 3 zákona o ÚS ve znění účinném do 7. března 2013 je pro žalovaného příznivější, čímž použil analogii ve prospěch obviněného (*analogia in bonam partem*). Proti tomuto většinovému stanovisku se velmi ostře ohradila ve svém disentu soudkyně Ivana Janů, která jednoznačně popírá, že nelze dřívější znění zákona o ÚS vykládat jiným způsobem. Především odkazuje na čl. 65 odst. 2 Ústavy ČR a na důvodovou zprávu k čl. 65 Ústavy, jimiž se většinové stanovisko v podstatě vůbec nezabývalo.⁵⁹

Důležité je, že pro budoucí případy tohoto druhu je v § 98 odst. 3 jednoznačně stanoveno, že ani uplynutí mandátu prezidenta po zahájení řízení o ústavní žalobě pro velezradu není překážkou pro pokračování řízení.

---

⁵⁹ Odlišné stanovisko soudkyně Ivany Janů k nálezu sp. zn. Pl. ÚS 4/13.

4 Soudní přezkum amnestijního rozhodnutí z pohledu tzv. Mečiarových amnestií

„Predseda vlády V. Mečiar verejne zdôvodnil svoje rozhodnutia o amnestiách tak, že ich udel'uje „ako príspevok k dosiahnutiu občianskeho zmieru a v záujme odstránenia možných zdrojov napätia v spoločnosti“. Je však zjavné, že bývalý premiér dosiahol pravý opak toho, čo deklaroval, keďže ich vyhlásením sa napätie v spoločnosti naopak vystupňovalo, rozbúrilo vnútropolitickú situáciu a rozhorčilo verejnú mienku.“⁶⁰

Takto lze stručně, jasně a výstižně charakterizovat amnestie (první rozhodnutí o amnestii bylo vydáno dne 3. března 1998 a druhé, jenž pouze měnilo formulaci rozhodnutí předešlého, dne 7. července 1998) vydané Vladimírem Mečiarom, který v té době vykonával funkci předsedy vlády SR a ve smyslu tehdy platného a účinného znění čl. 105 odst. 1 Ústavy SR mu patřil i výkon funkce prezidenta republiky (včetně pravomoci vyhlásit amnestii a udělit milost). To vše vzhledem ke skutečnosti, že po skončení funkčního období prezidenta Michala Kováče se úřad hlavy státu uvolnil a nový prezident zatím nebyl zvolen.

4.1 Skutkové okolnosti tzv. Mečiarových amnestií

Pokud bychom si měli přiblížit skutkové okolnosti těchto amnestií, jakožto veškeré souvislosti vztahující se k tehdejší situaci, je třeba vymezit tři základní samostatné (relativně) skutky (resp. činy), jichž se rozhodnutí dotýkají. Za prvé jsou to skutky související s přípravou a vykonáním referenda z 23. a 24. května 1997, dále zavlčení Michala Kováče ml. do ciziny, a vedle toho ještě skutkové okolnosti udělení milosti Michalu Kováčovi ml., které souviselo s jeho trestním stíháním v kauze Technopol.⁶¹

Již na počátku celé společensko-politické situace v prvních měsících existence samostatné SR stály názorové konflikty mezi prezidentem Michalem Kováčem a předsedou vlády Vladimírem Mečiarom související s výkonem jejich ústavních pravomocí. Lze zmínit například odmítnutí prezidenta vyhovět návrhu předsedy vlády na odvolání člena vlády M. Kňažka, nebo aby do funkce ministra privatizace jmenoval Ivana Lexu, následné vyslovení nedůvěry vládě V. Mečiara, avšak po předčasných volbách do NR SR opět znovujmenování Mečiara do čela vlády (tzv. druhá Mečiarova vláda). Konfliktní vztahy mezi prezidentem a

---

⁶⁰ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. 5. 2017, sp. zn. PL. ÚS 7/2017.

⁶¹ Kováčova trestního stíhání se týká rozhodnutí prezidenta Michala Kováče (mj. jeho otce) o udělení milosti pro obviněného z 12. prosince 1997. Toto rozhodnutí o udělení milosti je taktéž společně s Mečiarovými amnestiemi předmětem přezkumu ústavního soudu a rozhodnutí o zrušení Národní radou Slovenské republiky.

premiérem dále vyústily k mnoha ústavním sporům, o kterých rozhodoval ÚS SR, a také k pokusům tehdejší vládní koalice zkrátit výkon prezidentské funkce Michala Kováče.

Ohlédneme-li se tedy za konkrétními událostmi stojícími v popředí tématu Mečiarových amnestií, první situací je příprava a konání referenda z 23. a 24. května 1997. V polovině roku 1996 se začaly objevovat návrhy na změnu Ústavy SR, kterou by se zavedla přímá volba prezidenta občany Slovenska. Opoziční politické strany se rozhodly tuto změnu prosadit formou celostátního referenda. V únoru 1997 NR SR přijala na své schůzi usnesení, jímž žádala prezidenta o vyhlášení referenda o třech otázkách: zda jsou občané pro vstup SR do NATO, zda jsou pro rozmístění jaderných zbraní na území SR a zda jsou občané pro rozmístění vojenských základen na území SR. Prezident Kováč následně rozhodl o vyhlášení referenda na 23. a 24. května 1997, a to s tím, že k těmto třem otázkám bude připojena ještě otázka čtvrtá, která se bude ptát na to, zda občané Slovenska souhlasí se zavedením přímé volby prezidenta republiky. Bezprostředně po vyhlášení referenda však začala intenzivní odborná i politická diskuze o tom, zda je možné na základě referenda měnit ústavu. V této souvislosti podala skupina poslanců NR SR návrh na podání výkladu čl. 72 a čl. 93 odst. 2 Ústavy SR, prostřednictvím kterého se domáhala vyslovení nepřipustnosti prezidentova vyhlášení referenda o změně Ústavy. ÚS v této věci uvedl, že Ústava SR neobsahuje zákaz, aby předmětem referenda byla otázka o změně ústavy nebo její části. Navíc ÚS vyslovil skutečnost, že pokud jde o již vyhlášené referendum, prezidenta zavazuje, zavazuje i jiné státní orgány a takové referendum musí proběhnout. V návaznosti na tento spor o „ústavnost“ referendové otázky uložila vláda ministrovi vnitra, aby nedoručoval obcím hlasovací lístky se čtyřmi referendovými otázkami. Načež ministr vnitra nad rámec povinnosti uložené předcházejícím usnesením vlády vydal pokyn na vytisknutí hlasovacích lístků jen se třemi referendovými otázkami, které se následně distribuovaly do jednotlivých volebních okrsků. Ve dnech 23. a 24. května 1997 se tedy uskutečnilo referendum jen o třech otázkách, jehož se zúčastnilo pouze 9,53 % oprávněných voličů. Ústřední komise pro referendum ve svém závěrečném zápisu z 25. května konstatovala, že referendum bylo zmařené.⁶²

Co se týče zavlčení Michala Kováče ml. do ciziny, celá situace se odvíjí od okamžiku, kdy byl Interpolem dne 11. listopadu 1994 na syna prezidenta vydán mezinárodní zatykač. Kováč ml. měl být od 24. srpna 1995 sledován Slovenskou informačnou službou (dále jen „SIS“) bez toho, aniž by byl založen sledovací spis a splněny zákonné podmínky na jeho sledování dle zákona o SIS. Posléze dne 31. srpna 1995 mělo být vozidlo Michala Kováče ml.

---

⁶² Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. 5. 2017, sp. zn. PL. ÚS 7/2017.

zastaveno a zablokováno, Kováč měl být naložen do auta a odvezen do Rakouska, kde byl na parkovišti před policejní stanicí v Hainburgu na základě předešlého anonymního telefonátu zadržen místní policií. Dne 1. září byl vzat do vazby ve Vídni, odkud byl po složení kauce propuštěn s tím, že až do rozhodnutí soudu nesmí opustit území Rakouska. Na vyšetřování kauzy zavlčení Michala Kováče ml. do ciziny se vystříдалo více policejních vyšetřovatelů, přičemž poslední vyšetřovatel Jozef Číž nakonec rozhodl o odložení věci s odkazem na rozhodnutí o amnestii ze dne 7. července 1998.⁶³

Považuji za méně potřebné rozebírat v této práci skutkové okolnosti související s udělením milosti Michalu Kováčovi ml., neboť tato milost udělená prezidentem Michalem Kováčem není předmětem mého zkoumání. Přesto svým způsobem souvisí s Mečiarovými amnestiemi, a to soudním přezkumem, který byl víceméně pro všechna tato rozhodnutí společná. Tomuto se však budu věnovat až v následující podkapitole.

4.2 Pokusy o zrušení tzv. Mečiarových amnestií

Na základě společenského, ale i právního a politického dění, které tzv. Mečiarovy amnestie rozpoutaly, se je po nastoupení nové vlády pokusil 8. prosince 1998 zrušit nový premiér Mikuláš Dzurinda. Toto rozhodnutí předsedy vlády SR č. 375/1998 Z. z. o amnestii však ztroskotalo před ÚS SR, který svým usnesením sp. zn. I. ÚS 30/1999 z 28. června 1999 Dzurindův pokus odmítnul. ÚS jednoznačně vyslovil, že právem prezidenta republiky v čl. 102 odst. 1 písm. i) [od 1. července 2001 písm. j)] Ústavy SR je udělit amnestii, avšak součástí tohoto práva již není kompetence prezidenta SR jakýmkoliv způsobem měnit nebo rušit amnestie již zveřejněné ve Sbírce zákonů SR.⁶⁴

Dalším pokusem bylo roku 2002 předložení návrhu ústavního zákona, jímž mělo dojít ke zrušení amnestií. Tento návrh by však musel získat třípětinovou většinu hlasů v NR SR, kterou se mu však nepodařilo získat v žádném z let 2002, 2005, 2006 ani 2008.⁶⁵

V únoru roku 2012 proběhlo v NR SR hlasování o návrhu dalšího ústavního zákona o zrušení některých rozhodnutí o amnestii předloženého poslanci a odsouhlaseného vládou Ivety Radičové. Návrh však rovněž nezískal potřebné tři pětiny hlasů, a to ani při dalším pokusu v roce 2015.

---

⁶³ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. 5. 2017, sp. zn. PL. ÚS 7/2017.

⁶⁴ Usnesení Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. 6. 1999, sp. zn. I. ÚS 30/1999.

⁶⁵ DUCÁR, Martin. *Toto sú štyri spôsoby ako zrušiť Mečiarove amnestie* [online]. Mafra Slovakia, 31. ledna 2017 [cit. 25. dubna 2018]. Dostupné na <<https://hnonline.sk/expert/900246-toto-su-styri-sposoby-ako-zrusit-meciarove-amnestie>>.

V roce 2016 byly předloženy dokonce dva po sobě jdoucí návrhy na zrušení, jednalo se však o další neúspěšné pokusy. Zrušení podpořil v dopise zaslaném poslancům i stávající prezident Andrej Kiska s žádostí, *aby „ako priamo volení reprezentanti občanov v našom jedinom ústavodarnom orgáne zväzili možnosť otvoriť v tejto veci cestu k potrestaniu zločinu, náprave krívd a odstráneniu nespravodlivosti.*“⁶⁶ Následně NR SR schválila deklaraci, která odsuzuje zavlčení občana SR do ciziny dne 31. srpna 1995 a amnestie tehdejšího předsedy vlády. Domnívám se, že tato deklarace však ve své podstatě nic nevyřešila, neboť rozruch kolem Mečiarových amnestií pokračoval dál.

Výzvu poslancům NR SR na zrušení tzv. Mečiarových amnestií ústavním zákonem zaslalo v lednu 2017 několik slovenských právníků, ke kterým se s další výzvou přidalo i několik desítek osobností různých profesí.⁶⁷⁶⁸ Bezprostředně po tom, organizace VIA IURIS⁶⁹ spustila internetovou stránku sbírající podpisy osob, které podporují zrušení tzv. Mečiarových amnestií. Podle deníku SME odevzdali organizátoři 21. března 2017 národní radě petici s více jak 76 800 podpisy.⁷⁰ 7. března 2017 vystoupil v diskuzi o amnestiích na slovenském televizním kanálu TA3 i samotný jejich iniciátor Vladimír Mečiar, v níž popřel úlohu SIS na únosu a prohlásil: *„Ešte ani dnes si nedovolím celú pravdu povedať. Niektoré veci by boli šokujúce pre verejnosť... Nie je čas povedať všetko. Spochybnili by sme politickú stabilitu tohto štátu a systému.*“⁷¹

Poslední snahou, na základě které, se konečně případ tzv. Mečiarových amnestiích a jejich zrušení dal do pohybu, byl návrh vládní koalice z 13. března 2017. Po schválení NR SR měl ještě o jeho platnosti rozhodnout ÚS SR. Prezidentem Kiskou i některými soudci byl však tento postup značně kritizován. Nakonec však 30. března 2017 poslanci schválili koaliční návrh na změnu Ústavy SR, který 3. dubna podepsal prezident republiky Andrej Kiska a NR SR tak

---

⁶⁶ KYSEL', Tomáš. *Prezident požiadal poslancov, aby zväzili zrušenie Mečiarových amnestií* [online]. Ringier Axel Springer, 21. listopadu 2016 [cit. 25. dubna 2018]. Dostupné na <<https://www.aktuality.sk/clanok/392197/prezident-poziadala-poslancov-aby-zvazili-zrusenie-meciarovych-amnestii/>>.

⁶⁷ BURČÍK, Matúš. *Právne kapacity vyzvali na zrušenie Mečiarových amnestií, dá sa to* [online]. Petit Press, 29. ledna 2017 [cit. 25. dubna 2018]. Dostupné na <<https://domov.sme.sk/c/20445719/pravne-kapacity-vyzvali-parlament-na-zrusenie-amnestii.html>>.

⁶⁸ ČIMOVIČ, Denisa. *Pauhofová, Lasica, Radičová, Truban a desiatky ďalších osobností vyzvali na zrušenie Mečiarových amnestií* [online]. N Press, 2. února 2017 [cit. 25. dubna 2018]. Dostupné na <<https://dennikn.sk/673443/pauhofova-lasica-radicova-truban-a-desiatky-dalsich-osobnosti-vyzvali-na-zrusenie-meciarovych-amnestii/>>.

⁶⁹ Občanské sdružení, které od roku 1993 pomáhá lidem obhajovat svá práva a účastnit se na rozhodování o věcech veřejných (zdroj: sk.wikipedia.org).

⁷⁰ *Poslancom odovzdali petíciu za zrušenie amnestií, má vyše 76-tisíc podpisov* [online]. Petit Press, 21. března 2017 [cit. 25. dubna 2018]. Dostupné na <<https://domov.sme.sk/c/20489034/poslancom-odovzdali-peticiu-za-zrusenie-amnestii-ma-vyse-76-tisic-podpisov.html>>.

⁷¹ *Mečiar a Bugár o amnestiách* [online]. ta3.com, 7. března 2017 [cit. 25. dubna 2018]. Dostupné na <<https://www.ta3.com/clanok/1101277/meciar-a-bugar-o-amnestiach.html>>.

získala pravomoc amnestijní rozhodnutí zrušit. Tak se i stalo a NR SR zrušila svým usnesením č. 74/2017 Z. z. tzv. Mečiarovy amnestie spolu s milostí prezidenta Michala Kováče pro svého syna a ÚS SR takovéto rozhodnutí následně potvrdil.

4.3 Usnesení Národní rady Slovenské republiky č. 570 ze dne 5. dubna 2017

Na základě ústavního zmocnění zakomponovaného novelou uskutečněné zákonem č. 71/2017 Z. z. NR SR přijala dne 5. dubna 2017 usnesení o zrušení článku V a článku VI rozhodnutí předsedy vlády SR ze 3. března 1998 o amnestii, rozhodnutí předsedy vlády SR ze 7. července 1998 o amnestii a rozhodnutí prezidenta SR v řízení o milost pro obviněného ze dne 12. prosince 1997.

Dle čl. 129a Ústavy ÚS SR rozhoduje o souladu usnesení NR SR o zrušení amnestie nebo individuální milosti s tím, že ÚS začne takové řízení bez návrhu, a to dnem vyhlášení usnesení schváleného NR SR ve Sbírce zákonů. ÚS SR ve svém nálezu konstatuje, že dne 6. dubna 2017, tedy dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů, začalo ex offio řízení o souladu usnesení NR SR č. 570 z 5. dubna 2017 s Ústavou SR.⁷²

K tomu, aby mohla NR SR zrušit rozhodnutí prezidenta o amnestii nebo milosti, je třeba, aby takové rozhodnutí odporovalo principům demokratického a právního státu (čl. 86 písm. i) ústavy). S odkazem na rozebírané usnesení NR SR, je možné vymezit základní důvody derogace, které národní rada ve svém usnesení uvádí. Těmito jsou:

1. skutečnost, že daná rozhodnutí o amnestii a milost slovenskou společnost dlouhodobě znepokojují,
2. respektování základních práv a svobod je neoddělitelnou součástí právního státu,
3. přesvědčení samotné národní rady o nemožnosti udělit amnestii představitelům státní moci a osobám, které konají jejich jménem nebo v součinnosti s nimi a také blízkým představitelům státní moci,
4. mezinárodněprávní, resp. mezinárodněpolitické závazky SR,
5. limity výkonu funkce prezidenta republiky vyplývající z jeho ústavního slibu („*závazok vykonávať svoje povinnosti v záujme občanov a zachovávať a obhajovať ústavu a ostatné zákony*“).⁷³

Následně po zahájení řízení o souladu usnesení NR SR s Ústavou SR, si předsedkyně ÚS vyžádala stanovisko NR SR spolu se záznamem o diskuzi k tomuto usnesení. NR SR ve

---

⁷² Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. 5. 2017, sp. zn. PL. ÚS 7/2017.

⁷³ Tamtéž.

svém stanovisku zdůrazňuje zejména porušení principu suverenity lidu, principu dělby moci, principu omezené vlády a vyloučení svévole při výkonu veřejné moci, principu právní jistoty a ochrany důvěry v právo a legitimního očekávání, principu respektování ústavně zaručené ochrany základních práv a svoboda a v neposlední řadě rovněž porušení principu rovnosti před zákonem.⁷⁴

Další stanoviska byla následně vyžádána taktéž od prezidenta republiky, který však k případu nezaujal žádné stanovisko, od vlády, jež hovořila především o tzv. samo-amnestiích⁷⁵ nebo od Nejvyššího soudu SR či Generální prokuratury SR, jenž se rovněž nevyjádřily.

4.4 Soudní přezkum usnesení Národní rady SR č. 570 Ústavním soudem SR

V úvodu části rozhodnutí ÚS SR zabývající se samotným přezkumem ústavnosti usnesení NR SR, se ÚS zabýval východisky, jež byly pro jeho rozhodování podstatné. V první řadě považoval soud za potřebné poukázat na obsah pojmů amnestie a milost, jejich právní podstatu, jednotlivé formy a v návaznosti na jejich historický původ i na aktuální chápání v právní doktríně a judikatuře soudů. Tento přístup byl však značně kritizován zejména soudci Milanem L'alíkem a Petrem Brňákem, kteří ve svém odlišném stanovisku k odůvodnění výroku ústavního soudu uvádí, že „...*formálnou a zároveň obsahovou chybou nálezu je, že rozhodnutie väčšiny ústavného súdu pôsobí ako široká moralizujúco-autoritatívna rozprava o hodnotách a morálke, ako aj posudzovaní historických súvislostí a udalostí na podklade informácií a domnienok, na ktoré ústavný súd nielenže nie organizačne, odborne ale inak kompetentný, ale ani oprávnený (a to ani v rovine obiter dictum).*“⁷⁶

Následně v dalším bodě svého rozhodnutí ÚS řešil právní povahu usnesení NR SR č. 570 z 5. dubna 2017 a ústavní požadavky na jeho formu a obsah. V tomto směru konstatuje, že není možno bez výhrad tento akt zákonodárné moci zařadit do skupiny individuálních právních aktů a ani do skupiny normativních právních aktů. Přezkoumávané usnesení přijaté na základě čl. 86 písm. i) ústavy má totiž nepochybně vlastnosti druhého zmiňovaného druhu aktu, a to takové, že je všeobecně závazným aktem a vyhláší se stejně jako zákon. Na druhou stranu vykazuje rovněž vlastnosti typické pro individuální právní akt. Je zjevně aktem aplikace práva

⁷⁴ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. 5. 2017, sp. zn. PL. ÚS 7/2017.

⁷⁵ „*Podstata samo-amnestie spočíva v tom, že orgán oprávnený udeliť amnestiu svojim rozhodnutím o amnestii postaví seba a orgány, resp. osoby, za ktoré priamo nesie zodpovednosť mimo právomoc orgánov oprávnených vyšetriť konanie, na ktoré bola udelená amnestia.*“ (zdroj: stanovisko Vlády Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky ku konaniu podl'a čl. 129a Ústavy Slovenskej republiky o súlade uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti prijatého podl'a čl. 86 písm. i) s Ústavou Slovenskej republiky).

⁷⁶ Odlišné stanovisko sudcov Milana L'alíka a Petra Brňáka vo veci sp. zn. PL. ÚS 7/2017.

(Ústavy), který byl vydán NR SR na základě pravomoci jí svěřené Ústavou, a je individualizované (tzn. vztahuje se na konkrétní objekty). Podle názoru ÚS ovšem dominují právní vlastnosti, na základě kterých, je možné usnesení NR SR o zrušení amnestie, resp. milosti, kvalifikovat jako individuální právní akt, i přestože je to v podstatě akt „*sui generis*“. Ústavní základ obsažený v čl. 86 písm. i) ústavy mu navíc garantuje vysokou legitimitu a právní autoritu.

V souvislosti s vymezením právních účinků, které vyvolala novelizace Ústavy SR uskutečněná ústavním zákonem č. 71/2017 Z. z. pokládal soud za potřebné vyjádřit se k rozporuplnému čl. 154f Ústavy, dle kterého se ústavně zakotvená ustanovení o možnosti zrušení amnestie vztahují i na čl. V a čl. VI rozhodnutí předsedy vlády SR z 3. března 1998 o amnestii, rozhodnutí předsedy vlády SR ze 7. července 1998 o amnestii a rozhodnutí prezidenta SR v řízení o milost pro obviněného z 12. prosince 1997. ÚS konstatuje, že z tohoto ustanovení Ústavy explicitně vyplývá následující:

- a) NR SR může svou pravomoc zrušit rozhodnutí prezidenta o amnestii nebo milosti uplatnit i zpětně (tedy zpětně od nabytí účinnosti novelizace ústavy 2017, tj. od 4. dubna 2017), a to konkrétně ve vztahu k označeným článkům tzv. Mečiarových amnestií a rozhodnutí prezidenta o milosti z 12. prosince 1997.
- b) Ve vztahu k amnestovaným skutkům a omilostněného skutku Michala Kováče ml. se *ex constitutione* zrušují všechny rozhodnutí navazující na derogovaná rozhodnutí, čímž jsou tedy odstraněny zákonné překážky pokračování trestního stíhání a zároveň vzniká příslušným OČTŘ a příslušným všeobecným soudům povinnost pokračovat v předmětných věcech v trestním řízení.⁷⁷

Na základě zkoumaných skutečností ÚS SR také konstatoval soulad předmětného usnesení NR SR z formálně-právního hlediska s Ústavou SR.

Co se týče materiálních, tedy obsahových, požadavků na usnesení NR SR o zrušení amnestie nebo milosti, klíčovým aspektem je, že derogované rozhodnutí o amnestii nebo milosti musí „odporovat principům demokratického a právního státu“. K tomuto pojmu se již ÚS několikrát vyjádřil v mnoha svých rozhodnutích (jeden z prvních byl nález sp. zn. PL. ÚS 16/95). Dle jeho přesvědčení lze pod pojem „principy demokratického a právního státu“ subsumovat zejména vztah vzájemnosti a vyvažování ústavních principů. Jinými slovy ústavní principy vyjadřují ústavní hodnoty, které by měly být vlastní SR jako demokratickému a

---

⁷⁷ Nález Ústavného soudu Slovenskej republiky zo dňa 31. 5. 2017, sp. zn. PL. ÚS 7/2017.

právnímu státu. Někdy se také označují jako „materiální jádro ústavy“, které je nezměnitelné a nezrušitelné, a to ani prostřednictvím aktu ústavodárné moci.

ÚS se ve svém nálezu zabývá mj. i analýzou judikatury mezinárodních soudních orgánů a zahraničních soudů, čímž rovněž zmiňuje i nález ÚS ČR sp. zn. Pl. ÚS 4/13, jehož předmětem bylo rozhodování o návrhu skupiny senátorů o zrušení čl. II rozhodnutí prezidenta Václava Klause č. 1/2013 Sb. o amnestii z 1. ledna 2013.

Pokud bychom měli sumarizovat limity výkonu pravomoci prezidenta (resp. předsedy vlády zastupujícího prezidenta), podle ÚS spočívají zejména v ústavním slibu prezidenta, dále v pozitivním ústavním závazku SR a všech slovenských ústavních orgánů uznávat a dodržovat všeobecná pravidla mezinárodního práva a mezinárodní smlouvy, kterými je vázána, a v neposlední řadě taktéž v principech demokratického a právního státu, které tvoří materiální jádro Ústavy SR a jako klíčové konstitutivní hodnoty jsou nedotknutelné.

Zohledňujíc argumentaci NR SR (i vlády), ÚS považuje za nutné přiblížit vlastní pohled a vlastní hierarchii přístupů k posouzení otázky.

První zásadní porušení spatřuje v principu zákazu svévole (resp. zneužití pravomoci), který zavazuje všechny veřejné činitele, tedy osoby vykonávající nebo podílející se na veřejné moci. Za zneužití pravomoci lze v tomto kontextu chápat konání a rozhodování veřejného činitele v rozporu s ústavou chráněnými hodnotami, a to zvláště tehdy, pokud je očividné, že jde o konání v rozporu s veřejným zájmem, upřednostňujíc osobní zájem či skupinové zájmy. Je nezpochybnitelné, že co se týče skutkových okolností jak zmařeného referenda, tak zavlčení slovenského občana do ciziny, že jde o tzv. samo-amnestii.

Předseda vlády V. Mečiar si byl dle ÚS při vydávání amnestií vědom také toho, že amnestuje konání, které představovalo nepřijatelný zásah do principu suverenity lidu. Postupem ministra vnitra při přípravě a vykonání předmětného referenda, který v konečném důsledku znemožnil vykonání referenda o přímé volbě prezidenta, došlo k porušení ústavního práva občanů zúčastnit se prostřednictvím tohoto referenda na správě věcí veřejných.

Z úvah ÚS také vyplývá, že rozhodnutí o amnestii, resp. milosti, jsou už sami o sobě zásahem do ústavního principu dělby moci. Tato skutečnost zvláště vystupuje do popředí v případě, jakmile předmětem amnestie, resp. milosti, udělované hlavou státu jako složkou výkonné moci, jsou skutky jiných představitelů moci výkonné. Je očividné, že předseda vlády při vyhlášení amnestií ignoroval limity, jež mu pro výkon této pravomoci vyplývaly z principu dělby moci, proto konal v rozporu s tímto principem. Neakceptovatelnost tohoto rozhodnutí zdůrazňuje rovněž skutečnost, že V. Mečiar vydal své rozhodnutí o amnestii v době výkonu zastupujícího prezidenta, kterému byla tato pravomoc svěřena pouze dočasně, což už

samo o sobě předpokládá zdrženlivý přístup k využití této pravomoci. Předseda vlády se však požadavkem zdrženlivosti nepochybně neřídil, naopak, zásadním způsobem ji zneužil bezprostředně po ujetí se pozice zastupujícího prezidenta.

V důsledku posuzovaných rozhodnutí předsedy vlády se zabránilo zákonným způsobem vyšetřit a rozhodnout o tom, zda skutky jak ministra vnitra, tak příslušníků SIS, jsou trestnými činy. Tyto skutečnosti jsou tedy jednoznačně v rozporu s principem transparentnosti, resp. veřejné kontrolovatelnosti veřejné moci.

Udělení amnestií bylo v části týkající se referenda i zavlčení Michala Kováče ml. v napětí i s principem právní jistoty a ochrany důvěry občanů v právní pořádek. Z dikce ústavního slibu výslovně vyplývá požadavek, aby členové vlády vykonávali svoji funkci „v zájmu občanů“, a ne svévolně, ve svůj prospěch, resp. v prospěch blízkých osob. Uvedený ústavní požadavek tak zakládá občanům právní jistotu a zároveň i pocit důvěry v právní pořádek, členové vlády budou tuto dikci respektovat a vykonávat své pravomoci v jejich (veřejném) zájmu.

V případě zavlčení Kováče ml. do ciziny mohlo podle ÚS dojít také závažným způsobem k porušení principu legality, a to z toho důvodu, že SIS konala v rozporu a nad rámec svých zákonem vymezených úkolů a že v rozporu se zákonem o SIS byly v této souvislosti použity i informačně-technické prostředky SIS. Navíc ÚS opakovaně zdůrazňuje, že Michal Kováč ml. byl podle všeobecně dostupných informací při svém zadržení vystaven hrubému násilí, které nepochybně ve smyslu Ústavy SR, mezinárodních smluv i judikatury mezinárodních soudních orgánů, naplňuje pojmové znaky mučení, resp. nelidského nebo ponižujícího zacházení, jenž je absolutně zakázané. Tímto došlo tedy velmi významným způsobem k zásahu do základních lidských práv a svobod.

5 Shrnutí problematiky a úvahy *de lege ferenda*

Pokud bych měla shrnout, eventuálně srovnat, přezkum v rámci českého a slovenského ústavního soudnictví podle výše analyzovaných judikátů ústavních soudů, lze konstatovat srovnání takřka nesrovnatelného. Zatímco na Slovensku vyřešili situaci schválením usnesení NR SR derogujícím amnestijní rozhodnutí, v ČR k žádnému takovému kroku nedošlo a daná amnestijní otázka ustrnula u odmítavého usnesení ÚS ČR.

V případě Klausovy amnestie se snažil český ÚS řešit otázku, zda má amnestijní rozhodnutí prezidenta povahu právního předpisu nebo spíše individuálního právního aktu, tedy zda je v kompetenci ÚS takové rozhodnutí zrušit. Nicméně co se týče slovenské judikatury ÚS lze vyzdvihnout pouze přezkum samotného usnesení NR SR, tedy rovněž jeho povahy a možnosti vydat takovéto usnesení, které amnestie ruší.⁷⁸ V obou případech se však soud zabýval tím, zda je daný akt, ať už amnestijní rozhodnutí nebo usnesení NR SR, v souladu s Ústavou a základními lidskými právy a svobodami. Bohužel česká judikatura dává tušit spíše větší zdrženlivosti posuzovat situaci vyvolanou Klausovou amnestií, o čemž svědčí, jak se domnívám, především rozsah usnesení ÚS ČR o návrhu na zrušení čl. II amnestie z 1. ledna 2013 a usnesení o ústavní žalobě pro velezradu. Naproti tomu u slovenského judikátu řešícího usnesení NR SR derogujícího amnestie osobně oceňuji nadměru propracovaný přezkum, přestože je z mnoha stran vytykán příliš rozsáhlý rozbor souvisejících skutkových okolností.

V obou případech vyvstává otázka, komu je přisuzována větší odpovědnost za amnestie, zda je to prezident republiky nebo předseda vlády (resp. jiný pověřený člen vlády), který každou amnestii musí kontrasignovat. V odborné literatuře se na kontrasignaci nahlíží z mnoha pohledů. Sládeček se domnívá, že kontrasignace není „jen“ historický relikv, ale je to naopak důležitý nástroj kontroly hlavy státu vládou, která za některá jeho jednání nese odpovědnost, obzvláště pokud je hlava státu volena přímou volbou.⁷⁹ Koudelka naopak dospívá k názoru, že „*dnes je kontrasignace historickým monarchistickým přežitkem v republikánské formě vlády, a naopak je vhodné i v parlamentní republice dát prezidentovi politickou volnost při rozhodování v rámci jeho ústavních kompetencí s tím, že za neústavnost svých rozhodnutí ponese právní odpovědnost, kterou dnes již má za velezradu*“.⁸⁰ Je důležité podotknout, že Ústava ČR či Ústava SR ani žádný zákon neukládá předsedovi vlády povinnost prezidentovo rozhodnutí

---

⁷⁸ Pokud tedy pomineme soudní přezkum možnosti tehdejšího prezidenta Mikuláše Dzurindy zrušit amnestijní rozhodnutí svého předchůdce, kde však slovenský soud vyslovil, že prezident nemá právo amnestii zpětně měnit. Ovšem toto rozhodnutí nebylo předmětem mého zkoumání.

⁷⁹ SLÁDEČEK, MIKULE, SYLLOVÁ: *Ústava...*, s. 641.

⁸⁰ KOUDELKA: *Prezident republiky...*, s. 123.

podepsat. Zastáncem právní povahy kontrasignace značící povinnost spolupodpisu je jednoznačně Zdeněk Koudelka. Jako příklad ve svém článku uvádí střet prezidenta Václava Havla s premiérem Václavem Klausem o vyhlášení voleb do Senátu v roce 1996, kdy prezident termín vyhlásil a premiér, nakonec i přes svůj nesouhlas, vyhlášení podepsal. Právnímu pojetí kontrasignace dle jeho názoru napomáhá i logické pojetí problematiky, kdy by se v případě možnosti odmítnutí nejednalo čistě o prezidentovo rozhodnutí, ale jakýsi konsensus obou.⁸¹ Klausova novoroční amnestie vyvolala velkou snahu o vymezení odpovědnosti konkrétního subjektu. Poslanecká sněmovna ČR hlasovala o návrhu na vyslovení nedůvěry vládě, v Senátu ČR pak došlo k odsouhlasení žaloby na prezidenta pro velezradu. Nezbyvá než konstatovat, že názory na odpovědnost za amnestijní rozhodnutí se různí, k čemuž nepomohl ani ÚS, který tento spor nikterak nevyjasnil, neboť podanou žalobu pro velezradu nepřezkoumal meritorně.

Neméně diskutovanými tématy v případě slovenských Mečiarových amnestií i české Klausovy amnestie, je zákulisí a souvislosti s vyhlášením. Václav Klaus svou aboliční část amnestie odůvodňuje zejména tím, že v ČR nejsou soudy schopné v mnoha případech dojít k pravomocnému rozsudku v době kratší než osm let. V tomto směru se tedy amnestie dotýká i závažnějších hospodářských deliktů, což je například i případ manažerů zkrachovalé Union banky.⁸² Dle některých zdrojů se nabízí otázka, zda tímto krokem nechtěl Klaus spíše odčinit některé ekonomické kauzy z 90. let, tedy z dob jeho vlády. Toto jsou však jen nepodložené konspirace, a přestože prezident ani jeho kancelář amnestii po vyhlášení nijak nezdůvodnili, sám Václav Klaus zanedlouho v rozhovoru pro Českou televizi prohlásil, že cílem amnestie bylo odpustit a prominout lidem, kteří spáchali méně závažné trestné činy, které by podle Klause ve většině evropských zemí ani nevedly k uvěznění, druhým cílem bylo propustit z věznic seniory a tím třetím bylo zastavit enormně dlouhá soudní řízení. Zároveň odmítl, že by amnestii vyhlašoval kvůli konkrétním lidem.⁸³

Vladimír Mečiar si až dodnes za svými amnestiemi zcela bez skrupulí stojí, i přestože kolem jeho období vlády krouží velké množství otazníků.⁸⁴ Zkoumání, jak to tenkrát doopravdy bylo a zda slovenská informační služba opravdu plnila pokyny Vladimíra Mečiara není však

---

⁸¹ KOUDELKA, Zdeněk. Kontrasignace. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2011, č. 2, s. 122.

⁸² Institut Václava Klause. *Spor o amnestii*. Praha: Institut Václava Klause a Centrum pro ekonomiku a politiku, 2013, s. 17.

⁸³ JEMELKA, Petr, ČERNÁ, Jana. Amnestie má tři cíle, vznikala několik let [online]. Aktuálně.cz, 16. ledna 2013 [cit. 19. června 2018]. Dostupné na <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/klaus-amnestie-ma-tri-cile-vznikala-nekolik-let/r~i:article:768838/>>.

⁸⁴ *Mečiar a Bugár o amnestiách* [online]. ta3.com, 7. března 2017 [cit. 25. dubna 2018]. Dostupné na <<https://www.ta3.com/clanok/1101277/meciar-a-bugar-o-amnestiach.html>>.

tématem této bakalářské práce. Dané skutkové okolnosti jsou alespoň částečně nastíněny v kapitole 4.1.

Co se týče úvah *de lege ferenda* ve vztahu k české právní úpravě je třeba zvláště poukázat na to, že amnestii není v Ústavě ČR věnováno příliš prostoru, není zde nijak konkretizována, pouze pár ustanoveními doplněna v trestním zákoníku. Z tohoto důvodu se mi stávající právní úprava amnestie jeví jako nedostačující. Přestože se jedná o právo prezidenta, byť i s kontrasignací, ÚS jako nejvyšší soudní orgán v ČR by měl mít možnost vyslovit jeho neplatnost, pokud by se snad takové rozhodnutí stalo neslučitelné s materiálním jádrem ústavy, tedy ústavními základy demokratického právního státu. Tímto však netvrdím, že by rozebíraná Klausova novoroční amnestie měla být tomuto příkladem. Příslušnost k přezkumu amnestijního rozhodnutí prezidenta republiky by v ustanoveních Ústavy a zákona o ÚS bylo vhodné vložit do věcné působnosti ÚS ČR.

Domnívám se, že v další řadě by měla být nutná také změna Ústavy ČR, čímž nemám na mysli rovnou vypuštění celého institutu amnestie. Jako nejrozumnější řešení se mi jeví vyloučení abolice, neboť je velmi závažným zásahem prezidenta do soudní moci. Jedním z důvodů je také to, že v tomto případě hlava státu samovolně, ze subjektivních důvodů, vymezuje určité parametry, které státu zabraňují v generální všeobecné povinnosti stíhat trestné činy dle § 2 odst. 3 trestního řádu. V roce 2001 byla aboliční forma amnestie vypuštěna z Ústavy na Slovensku. Slovenská hlava státu tedy nemůže zastavit trestní stíhání před tím, než rozhodnou povolané OČTŘ.

Optimálním řešením se také zdá býti schválení ústavního zákona, který by upravoval konkrétní mechanismus vyhlášení amnestie s jasně stanovenými podmínkami a kompetencemi.

Závěr

V mé bakalářské práci jsem se nejprve věnovala vymezení pojmů amnestie a milost, jejich společným znakům, stejně tak jako odlišnostem. Nastínila jsem také to, jakým způsobem s institutem amnestie nakládali předchozí prezidenti republiky od vzniku ČR.

Jelikož zásadním cílem této práce je rozebrat amnestijní soudní přezkum ústavního soudu v ČR a na Slovensku, nemohla jsem uniknout povinnosti vymežit jednotlivou právní úpravu v obou zemích. Jednoduchou komparací jsem došla k závěru, že se legislativa v rámci této problematiky mezi těmito státy žádným zásadním způsobem neliší. Nicméně velmi důležitým rozdílem je zakotvení abolicie v české ústavě, která na Slovensku byla novelou Ústavy SR v roce 2001 zrušena.

Co se týče samotného soudního přezkumu amnestijních rozhodnutí ústavním soudem, tuto otázku rozebírá třetí a čtvrtá kapitola. Jde o složitou problematiku, neboť existuje velké množství kritérií, které je nutné brát v potaz. V první řadě vytváří značné komplikace ta skutečnost, zda lze považovat rozhodnutí prezidenta o amnestii za právní předpis nebo snad individuální akt, jenž má určité normativní prvky. Následně je rovněž důležité vyhodnocování dopadu takového rozhodnutí na základní prvky demokratického právního státu, jakož i lidská práva a svobody. Bohužel ÚS ČR k nikterak závratnému posouzení nedošel, protože nepřistoupil k meritornímu řízení a návrh na zrušení odmítl z důvodu nedostatku kompetencí. Slovenský ÚS ve svém průlomovém judikátu neposuzoval soulad Mečiarových amnestií s Ústavou SR, ale jednalo se o přezkum usnesení NR SR derogující zmiňované amnestie.

Výběr postupů a metod práce užitých v bakalářské práci se ukázal jako vhodný. Díky rozebraným judikátům jsem získala povědomí o tom, jakým způsobem se český i slovenský ÚS staví k institutu amnestie a zároveň jsem pochopila význam amnestie zakotvené v našem právním řádu. Domnívám se, že legislativa ČR obsahuje významné nedostatky k tomu, aby mohla amnestie být vyhlášována v souladu s materiálním jádrem ústavy a neměla případnou možnost porušovat lidská práva a svobody jednotlivců. Důvodem tohoto mého úsudku je jednak nepřezkoumatelnost ústavním soudem, a jednak nedokonalost kontrasygnčního procesu. V druhém případě jsem se totiž nesetkala s jednotným pojetím toho, co by následovalo, kdyby předseda vlády nebo jím pověřený člen odmítnul rozhodnutí o amnestii podepsat.

Lze také uvažovat o tom, zda by nebylo vhodné zanechat pouze institut individuální milosti a amnestii, některými odborníky označovanou jako přežitek, zrušit. Osobně však vnímám jako zásadní problém pouze její aboliční formu, kterou dochází k velmi značnému zásahu moci výkonné do moci soudní, jehož následkem je neobjasnění trestné činnosti.

Vzhledem k omezené kontrole prezidentských rozhodnutí a následné nemožnosti domoci se změny či zrušení amnestijního rozhodnutí má prezident možnost zneužít svého postavení a touto cestou poškodit zájmy poškozených a ostatních občanů, kteří žijí v právní jistotě, že trestná činnost bude v trestním řízení objasněna a pachatel potrestán. Tento problém je *de facto* dán neodpovědným prezidentem republiky.

V poslední části své práce poukazuji na konkrétní problémy, o kterých jsem již výše hovořila a také navrhuji možná řešení, a to jak v rámci Ústavy ČR, tak i na úrovni „běžných“ zákonů.

Stejně tak jako z teoretické analýzy problematiky amnestijních rozhodnutí, i z názorů odborníků, jenž se setkávají s důsledky amnestie v praxi, vyplývá, že se stále jedná o aktuální téma, které si zaslouhuje větší pozornost a kvalifikovanou diskuzi. Obávám se však, že v současné době bude tento problém i nadále převálcován tématy, která jsou vhodná k politickému volebnímu boji a dokud nevznikne obdobná situace jako v roce 2013, nebude pro zákonodárce dostatečně závažnou oblastí vyžadující změnu.

Anotace (česky)

Bakalářská práce je zaměřena na analýzu ústavního přezkumu rozhodnutí o amnestii bývalých prezidentů Václava Klause a Vladimíra Mečiara. Úvodem se věnuje vymezení rozdílů mezi individuální milostí a amnestií a jejich forem, dále okrajově nastiňuje historický vývoj od vzniku České republiky po současnost. Práce rovněž pojednává o české a slovenské právní úpravě amnestie. Ve stěžejní části je proveden rozbor konkrétní judikatury ve vztahu k výše uvedeným rozhodnutím, jakož i jednotlivé skutkové okolnosti obou případů. Cílem této práce je následně porovnat soudní přezkum amnestií v ČR a SR, pokusit se vymezit některé problematické otázky s institutem amnestie spojené a navrhnout úpravu *de lege ferenda*.

Klíčová slova (česky)

amnestie, milost, abolice, agraciace, rehabilitace, pravomoc prezidenta, kontrasi gnace, odpovědnost, soudní přezkum, ústava, ústavní soud, trestní zákoník, trestní řád

Abstract (english)

This bachelor thesis focuses on the analysis of the constitutional review of the presidential amnesty of Václav Klaus and Vladimír Mečiar. In the introductory part, it contains demarcation of differences between an individual pardon and an amnesty and their forms, next the thesis marginally outlines the historical development from the formation of the Czech Republic to the present time. The work also deals with the Czech and Slovak amnesty legislation. In the key part, there is the analysis of the specific case-law in relation with the stated judgments, as well as the facts of both cases. The aim of this thesis is the comparison of the judicial review of amnesty in the Czech and Slovak Republic, the attempt to define the problematic questions related to amnesty and propose legislation *de lege ferenda*.

Key words (english)

amnesty, pardon, abolition, aggravation, retrieval, presidential powers, countersigning, liability, judicial review, Constitution, Constitutional Court, Criminal Code, Criminal Procedure Code

Seznam použitých zkratek

Ústava ČR	ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Ústava SR	Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb., v znení neskorších predpisov
trestní řád	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
TrŘ	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
trestní zákoník	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
TP	zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok, v znení neskorších predpisov
trestný poriadok	zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok, v znení neskorších predpisov
zákon o ÚS	zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů
ÚS ČR	Ústavní soud České republiky
ÚS SR	Ústavný súd Slovenskej republiky
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
Úmluva	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
tzv. recepční norma	zákon Národního výboru československého č. 11/1918 Sb.
Prozatímní ústava	zákon Národního výboru československého č. 37/1918 Sb. z. a n.
Ústava 1920	zákon Národního shromáždění československého č. 121/1920 Sb. z. a n.
SIS	Slovenská informačná služba

Seznam použitých zdrojů

Monografie, učebnice, komentáře

ČIČ, Milan a kol. *Komentár k Ústave Slovenskej republiky*. Žilina: Eurokódex, 2012. 832 s. ISBN 978-80-89447-93-0.

DRGONEC, Ján. *Ústava Slovenskej republiky. Komentár*. 2. vydání. Šamorín: Heuréka, 2007. 1197 s. ISBN 80-89122-38-8.

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 6. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 310 s. ISBN 978-80-7380-454-1.

HENDRYCH, Dušan a kol. *Právnícký slovník*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1459 s. ISBN 978-80-7400-059-1.

Institut Václava Klause. *Spor o amnestii*. Praha: Institut Václava Klause a Centrum pro ekonomiku a politiku, 2013. 128 s. ISBN 978-80-87460-13-9.

JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 7. vydání. Praha: Leges, 2017. 1312 s. ISBN 978-80-7502-230-1.

KLÍMA, Karel a kol. *Encyklopedie ústavního práva*. Praha: ASPI a. s., 2007. 751 s. ISBN 978-80-7357-295-2.

KLÍMA, Karel a kol. *Komentář k Ústavě a Listině – 1. díl*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009. 901 s. ISBN 978-80-7380-140-3.

KOUDELKA, Zdeněk. *Prezident republiky*. Praha: Leges, 2011. 224 s. ISBN 97880-87212-95-0.

MAREČKOVÁ, Lenka. *Milosti: ohnisko lidství v trestním právu*. Praha: Academia, 2007. 368 s. ISBN 978-80-200-1537-2.

SLÁDEČEK, Vladimír, MIKULE, Vladimír, SYLLOVÁ, Jindřiška. *Ústava České republiky: Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. 1301 s. ISBN 978-80-7179-869-9.

STANĚK, Tomáš. *Poválečné „excesy“ v českých zemích v roce 1945 a jejich vyšetřování*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2005. 366 s. ISBN 80-7285-062-8.

Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů.
Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb., v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon, v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok, v znení neskorších predpisov.
Rozhodnutí presidenta republiky Václava Havla ze dne 1. ledna 1990 (nečíslováno).
Rozhodnutí presidenta republiky Václava Havla ze dne 16. února 1990 (nečíslováno).
Rozhodnutí presidenta republiky Václava Havla ze dne 3. února 1993 č. 56/1993 Sb.
Rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 3. února 1998 o amnestii.
Rozhodnutí prezidenta republiky č. 1/2013 Sb., o amnestii, ze dne 1. ledna 2013.
Rozhodnutí prezidenta republiky č. 378/2013 Sb., ze dne 29. listopadu 2013 o přenesení pravomoci v řízení o udělení milosti.
Zákon Národního výboru československého č. 11/1918 Sb.
Zákon Národního výboru československého č. 37/1918 Sb. z. a n.
Zákon Národního shromáždění československého č. 121/1920 Sb. z. a n.

Judikatura

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 12. října 2009, sp. zn. IV. ÚS 380/09.
Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 27. března 2013, sp. zn. Pl. ÚS 17/13.
Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky ze dne 31. května 2017, sp. zn. PL. ÚS 7/17.
Usnesení Ústavného súdu Slovenskej republiky ze dne 10. února 1999, sp. zn. I. ÚS 30/99.
Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 5. března 2013, sp. zn. Pl. ÚS 4/13.
Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 10. září 2009, sp. zn. Pl. ÚS 27/09.
Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 23. května 2000, sp. zn. Pl. ÚS 24/99.
Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 20. října 2004, sp. zn. Pl. ÚS 52/03.
Usnesení pléna Ústavního soudu České republiky ze dne 12. února 2013, sp. zn. Pl. ÚS 7/13.
Lexa proti Slovenské republice, rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 5. 1. 2010, stížnost č. 34761/03.

Odborné články

GŘIVNA, Tomáš, ŘÍHA, Jiří. Amnestie prezidenta republiky ze dne 1. 1. 2013 vyhlášená pod č. 1/2013 Sb. *Trestněprávní revue*, 2013, č. 2.

KOUDELKA, Zdeněk. Kontrasignace. *Časopis pro právní vědu a praxi*, 2011, č. 2.

KRATOCHVÍL, Vladimír. Ústavní soud rozhodl o návrhu skupiny senátorů na zahájení řízení o zrušení čl. II amnestie prezidenta ČR z 1. 1. 2013 (některé ústavněprávní, trestněprávní a trestněprocesní konsekvence). *Trestněprávní revue*, 2013, č. 5.

ŘÍHA, Michal. K výkladu čl. II amnestie prezidenta republiky č. 1/2013 Sb. v případě opakovaně zahajovaného trestního stíhání. *Právní rozhledy*, 2014, č. 3.

Příspěvky ve sborníku

JECH, Karel. Po stopách československých amnestií 1941 – 1946. In PERNES, Jiří (ed). *Po stopách nedávné historie. Sborník k 75. narozeninám doc. Karla Kaplana*. Brno: Nakladatelství Prius, 2003, s. 49 – 62.

PAVLÍČEK, Václav. O ústavních problémech milosti a amnestie v České republice. In: MUSIL, Jan, VANDUCHOVÁ, Marie (ed). *Pocta Otovi Novotnému k 70. narozeninám*. Praha: CODEX Bohemia, 1998, s. 150 - 166.

Internetové zdroje

BURČÍK, Matúš. *Právne kapacity vyzvali na zrušenie Mečiarových amnestií, dá sa to* [online]. Petit Press, 29. ledna 2017 [cit. 25. dubna 2018]. Dostupné na <<https://domov.sme.sk/c/20445719/pravne-kapacity-vyzvali-parlament-na-zrusenie-amnestii.html>>.

ČIMOVÁ, Denisa. *Pauhofová, Lasica, Radičová, Truban a desiatky ďalších osobností vyzvali na zrušenie Mečiarových amnestií* [online]. N Press, 2. února 2017 [cit. 25. dubna 2018]. Dostupné na <<https://dennikn.sk/673443/pauhofova-lasica-radicova-truban-a-desiatky-dalsich-osobnosti-vyzvali-na-zrusenie-meciarovych-amnestii/>>.

ČTK. Zeman: Vzdávám se práva udělovat milosti a amnestie [online]. tyden.cz, 8. března 2013 [cit. 17. března 2018]. Dostupné na <https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/zeman-vzdavam-se-prava-udelovat-milosti-a-amnestie_263519.html>.

DRGONEC, Ján. *Rozpaky z amnestií. Už nežijeme vo feudalizme a prezident nie je kráľ* [online]. aktualne.centrum.sk, 4. ledna 2013 [cit. 17. března 2018]. Dostupné na <<https://aktualne.centrum.sk/rozpaky-z-amnestii-slovensko-uz-nezije-vo-feudalizme-a-prezident-nie-je-kral/slovensko/politika>>.

DUCÁR, Martin. *Toto sú štyri spôsoby ako zrušiť Mečiarove amnestie* [online]. Mafra Slovakia, 31. ledna 2017 [cit. 25. dubna 2018]. Dostupné na <<https://hnonline.sk/expert/900246-toto-su-styri-sposoby-ako-zrusit-meciarove-amnestie>>.

JEMELKA, Petr, ČERNÁ, Jana. *Amnestie má tři cíle, vznikala několik let* [online]. Aktuálně.cz, 16. ledna 2013 [cit. 19. června 2018]. Dostupné na <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/klaus-amnestie-ma-tri-cile-vznikala-nekolik-let/r~i:article:768838/>>.

KYSEL', Tomáš. *Prezident požiadal poslancov, aby zvažili zrušenie Mečiarových amnestií* [online]. Ringier Axel Springer, 21. listopadu 2016 [cit. 25. dubna 2018]. Dostupné na <<https://www.aktuality.sk/clanok/392197/prezident-poziadal-poslancov-aby-zvazili-zrusenie-meciarovych-amnestii/>>.

Mečiar a Bugár o amnestiách [online]. ta3.com, 7. března 2017 [cit. 25. dubna 2018]. Dostupné na <<https://www.ta3.com/clanok/1101277/meciar-a-bugar-o-amnestiach.html>>.

OBLUKOVÁ, Kristýna. *Amnestie* [online]. Olomouc, 2016 [cit. 20. února 2016]. Dostupné na <https://library.upol.cz/arl-upol/cs/detail-upol_us_cat-0222200-Amnestie/?disprec=1&iset=1//>. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce JUDr. et Mgr. Zdeněk Kopečný.

ONDRUCH, Adam. *Amnestie prezidenta České republiky z 1. 1. 2013* [online]. Brno, 2014 [cit. 14. dubna 2018]. Dostupné na <https://is.muni.cz/th/348481/pravf_m/>. Diplomová práce. Masarykova Univerzita v Brně, Právnická fakulta, Katedra trestního práva. Vedoucí práce prof. JUDr. Jaroslav Fenyk, PhD., DSc., Univ. Priv. Prof.

Poslancom odovzdali petíciu za zrušenie amnestií, má vyše 76-tisíc podpisov [online]. Petit Press, 21. března 2017 [cit. 25. dubna 2018]. Dostupné na <<https://domov.sme.sk/c/20489034/poslancom-odovzdali-peticiu-za-zrusenie-amnestii-ma-vyse-76-tisic-podpisov.html>>.

SLABOTÍNSKÝ, Radek. *Amnestie prezidenta republiky v letech 1960 a 1962 a rehabilitace politických vězňů v 60. letech* [online]. Brno, 2010 [cit. 8. března 2018]. Dostupné na <<https://is.muni.cz/th/g4dzn/>>. Disertační práce. Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta, Historický ústav. Vedoucí práce prof. PhDr. Jiří Hanuš Ph.D.

ŠPÍREK, Michal. *Soudní přezkum amnestie* [online]. Brno, 2014 [cit. 14. dubna 2018]. Dostupné na <https://is.muni.cz/th/348159/pravf_m/>. Diplomová práce. Masarykova Univerzita v Brně, Právnická fakulta, Katedra ústavního práva a politologie.

Trestni-rizeni.com. O trestním právu srozumitelně. [online]. 2016 [cit. 14. března 2018]. Dostupné na <<http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/prehled-amnestii-od-roku-1945>>.

VÁLKOVÁ, Hana. *Senátoři napadnou amnestii u Ústavního soudu. Je to gesto, odráží Hrad* [online]. iDNES.cz, 6. ledna 2013 [cit. 30. dubna 2018]. Dostupné na <https://zpravy.idnes.cz/senatori-se-kvuli-amnestii-obrai-na-ustavni-soud-fv8-/domaci.aspx?c=A130106_135150_domaci_hv>.

Ostatní

Návrh skupiny senátorů Senátu Parlamentu České republiky na zahájení řízení o zrušení ustanovení jiného právního předpisu podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy České republiky.

Odlišné stanovisko soudkyně Ivany Janů k nálezu sp. zn. Pl. ÚS 4/13.

Ústavní žaloba Senátu Parlamentu České republiky proti prezidentu republiky prof. Ing. Václavu Klausovi, CSc. pro velezradu dle ust. čl. 65 odst. 2 Ústavy České republiky a dle ust. § 96 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

Odlišné stanovisko sudcov Milana L'álíka a Petra Brňáka vo veci sp. zn. PL. ÚS 7/2017.